

η Δίκτη

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΑΣΙΘΙΩΤΩΝ "Ο ΔΙΚΤΑΙΟΣ"

Ετος 34ο • ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 330 • ΜΑΡΤΙΟΣ 2009 • ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΓ. ΚΩΝ/ΝΟΥ 39 • 10437 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ./FAX: 210.5247136

**ΔΙΑΒΑΣΤΕ
ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΦΥΛΛΟ**

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ «ΔΙΚΤΑΙΟΥ» ΣΟΦΟΚΛΗ ΤΖΙΡΑΚΗ

Στη σελίδα 3

ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΥΓΙΕΣΤΕΡΟ ΚΟΣΜΟ

Από τον Αρχιμανδρίτη Δαμιανό Μπελιέρη
Ηγούμενο της Ι. Μονής Κρουσταλλένιας

Στη σελίδα 3

Η ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Από τον Καθηγητή Πανεπιστημίου κ.Κασσωτάκη
Μιχάλη και τον Ιστοριοδίφη Ιωάννη Καραβαλάκη

Στη σελίδα 6

ΘΕΜΑΤΑ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ

Από τον Γιώργο Μπίμπα

Στη σελίδα 7

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ

της εφημερίδας «Η Δίκτη»
Με όνομα βαρύ σαν ιστορία

Από τον πρόεδρο του «ΔΙΚΤΑΙΟΥ»
Γεώργιο Μακράκη

Στη σελίδα 8

Ο ΝΙΚΟΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ ΣΥΖΗΤΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ «ΔΙΚΤΑΙΟΥ»

«Θυμάμαι, τα καλοκαίρια
στο Οροπέδιο.
Κάθε βράδυ μόνις
άναβε κανένα φως,
έβαζα το παππού μου,
το Νικόλη,
να μου ήξει ένα-ένα
τα χωριά του Λασιθίου»

Στη σελίδα 8

Ο «ΔΙΚΤΑΙΟΣ» γλινεττά

Στις 7 Φεβρουαρίου, το Κέντρο «ΚΡΗΤΗ» στους Αμπελόκηπους, γέμισε ασφυκτικά από τον κόσμο του «ΔΙΚΤΑΙΟΥ», που μαζεύτηκε με αφορμή τον ετήσιο χορό του Συλλόγου. Η ατμόσφαιρα ήταν εκπληκτικά ζεστή ενώ ο χορός και το κέφι κράτησαν μέχρι το πρωί. Ήταν δε, μια ευκαιρία για όλους να συγχαρούν το νέο Δ.Σ. του Συλλόγου, το οποίο κατέβαλε κάθε προσπάθεια να περάσουν όλοι καλά. Η αίθουσα άρχισε να γεμίζει από νωρίς με πολλούς συντροφιάς, οι οποίες σκουντρίζοντας τα ποτηράκια της ρακής και δοκιμάζοντας τα κρητικά εδέσματα έφεραν στο νου και τη θύμηση πιο ζωντανό από ποτέ το Λασιθί. Η εικόνα ολοκληρώθηκε με τις δεξιοτεχνικές δοξαριές του Μιχάλη Αλεφαντινού και του συγκροτήματός του, η οποία έκανε πολλή πόδια να ...μυρμιδίσουν και την πίστα να γεμίσει. Φυσικά, όλοι θαύμασαν και επαίνεσαν την χορευτική ομάδα «ΔΙΚΤΑΙΟΙ-ΚΑΣΤΡΙΝΟΙ» και τον δάσκαλο και πρωτοχορευτή τους Γιώργο Φραγκάκη, ο οποίος, είναι Μέλος και Υπεύθυνος Εκδηλώσεων του νέου Δ.Σ. του «ΔΙΚΤΑΙΟΥ».

7 /2/2009,
στο Κέντρο
«ΚΡΗΤΗ»

Την εκδήλωση άνοιξε με το καλωσόρισμά του ο Πρόεδρος του «ΔΙΚΤΑΙΟΥ», Γιώργος Μακράκης, ο οποίος μεταξύ άλλων τόνισε «.....για μας, τους Οροπεδιώτες της Αθή-

νας, ο «ΔΙΚΤΑΙΟΣ» είναι το Σπίτι μας, είναι ο συνδεδεμένος κρίκος με τη γενέτειρά μας, το Οροπέδιο Λασιθίου. Γι' αυτό θεωρώ πως έχουμε υποχρέωση να κρατήσουμε τον Σύλλογο ζωντανό και δυνατό δυν, με ατή φωνή, έτσι ώστε να μπορεί παρεμβαίνει θετικά σε ζητήματα που αφορούν στο τόπο μας.

Θέλω ακόμα να σας πω πως ο «ΔΙΚΤΑΙΟΣ» δεν ανήκει ούτε στον Πρόεδρο, ούτε στο Δ.Σ., ανήκει σε όλους τους Οροπεδιώτες! Με αυτήν την έννοια τα γραφεία του Συλλόγου είναι ανοικτά και σας περιμένουν.

Συνέχεια στη σελίδα 8

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΒΔΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΛΑΣΙΘΙ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

Ήταν τέλη Απριλίου γύρω στο 1960. Ήδη τη μέρα, Κυριακή των Βαΐων, οι γονείς μου έκαναν χωράφι στον Λιονέτο. Μαζί τους κι εγώ. Μ' ένα βωλοκόπο έσπαγα ολημερίς βώλους. Λίγο πριν βασιλέψει ο ήλιος, ο πατέρας μου απευθύνθηκε στη μάνα μου, λέγοντάς της: «Μάζωξε μπρε Φρ.. τα πράματα, να πη(γ)αίνομε, βραδιά απού' ναι. Εγώ δα 'ποκάμω τούτηνιε την αηετρά κι αποκειιάς δα ξεζέψω τα ζούμπερα'. Σάθευγε να πάμε στο χωριό, να προκάμομε να πάμε στην εκκλήσα. Απόψε ήνε το Νυμφίο. Να πάμε να τον ακούσομε».

Μεγάλη Παρασκευή στην Εκκλησία του Αγίου Πνεύματος στο Λιμνάχαρο.

Συνέχεια στις σελίδες 4-5

Εκδρομή του «ΔΙΚΤΑΙΟΥ» την Κυριακή 10 Μαΐου στη Ναύπακτο

Αποδράσεις

Ο «ΔΙΚΤΑΙΟΣ» οργανώνει εκδρομή την Κυριακή 10 Μαΐου με προορισμό τη Ναύπακτο. Παρακαλούμε όσους ενδιαφέρονται να επικοινωνήσουν με τα μέλη του Δ.Σ. για να δηλώσουν συμμετοχή.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Λασιθιωτών «Ο ΔΙΚΤΑΙΟΣ» εύχεται στους αναγνώστες της «ΔΙΚΤΗΣ» και τους απανταχού Λασιθιώτες
ΚΑΛΟ ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟ ΠΑΣΧΑ!

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΛΕΚΟΣ Δ. ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ
Αποχαιρετισμός

Τρίτη 3 Φεβρουαρίου 2009

Έφυγες Αλέκο!!!

Αποφράδα ημέρα για το σπιτικό σου, για τους δικούς σου, για τους φίλους σου, η ημέρα αυτή

ΕΦΥΓΕΣ ΑΛΕΚΟ !!!Γιατί; γιατί; Γιατί; Ρωτά η θλίψη μας, ο πόνος όλων μας. Γιατί τόσο απρόσμενα, τόσο βιαστικά, τόσο ξαφνικά το πρωινό αυτό; Την εποχή που η ζωή σε καθούσε κοντά της, να ξεκουραστείς, να χαρείς δίπλα στα δημιουργημένα παιδιά σου και στα γελιάκια του μικρού εγγονού σου...

Άφσες μεγάλο κενό. Γύρω, τριγύρω απουσιάζεις και πάντα θα λείπεις. Άφσες μόνο τις αναμνήσεις...

Ανδρειωμένα πάληδες από παιδί, όπως έλεγε κάποτε ο αείμνηστος δάσκαλος σου ο Στέφανος, που τόσο σ' αγαπούσε, διηγούμενος μπροστά σου βιωμάτα σου.

Νέος θορρετός και τοιμηρός, αηλιά και συνετός νέος, ξεκίνησε το δρόμο της ζωής του μόνος του αηλιά με θεληματικότητα που ξεπερνούσε το πείσμα.

Αεικίνητος, δημιουργικός ανέβαινε κάθε ανηφοριά αηλιά έβαζε στόχο την κορυφή και έφθανε πάντοτε νικητής, ώστε να καμαρώνει, γιατί τα κατάφερνε μόνος του, με τα δικά του μπράτσα, με το δικό του μυαλό, με τη δική του αποφασιστικότητα...

Έτσι έφθασε να γίνει τεχνίτης σε εργοστάσιο, να γίνει μετά ο ίδιος κατασκευαστής, βιομήχανος με φίρμα : «θερμοσίφωνα αα», καθοριζόμενος κλπ. Έμπορος σωστός, άφσες στα παιδιά του και την κοινωνία παράδοση και κατάφερε να κερδίσει αντιπροσωπείες συγγενικές ευρωπαϊκής προέλευσης.

Όμως αν και ένιωθε την ικανοποίηση της νίκης του που ήταν μεγάλη, όλα μένουν, και θα μένουν εδώ.

ΕΚΕΙΝΟΣ όμως που να βρίσκεται;; Είθε στην σκέπη του Θεού μας.

ΑΛΕΚΟ, έφυγες από την Αθήνα, όπου έζησες όλους τους αγώνες και έφυγες οριστικά για το Λασιθί, οριστικά πια, το πρωινό της Τετάρτης, για το ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ σου Ψυχρό και εκεί θα μείνεις τώρα για πάντα, δεν θα περιμένεις πια μόνο το καλοκαίρι ή την ευκαιρία, να το επισκεφθείς, όπως συνήθιζες. Ήσους πάντα παρών σε όλα. Τώρα καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας, άνοιξη θα βρίσκεσαι εκεί στο εξοχικό κοιμητήριο του Αγίου Κύριλλου και Αθανασίου του Ψυχρού, όπου σαν καλό παιδί για τους γονείς σου, σαν καλός αδερφός, σαν καλός πρόθυμος φίλος, θα σε υποδεχτούν όλοι τους και θα τους συναντήσεις ...στην ιστορία και θα μνημονεύεις την εποχή σας μαζί και πάλη με το δάσκαλό σου....

Όλοι θα προσκυνούμε, μέχρι να ζούμε, στον ιερό χώρο της παντοτινής σα κατοικίας.

ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ ΑΛΕΚΟ στα ουράνια και είθε στη θέση της μακαριότητας.

Αποχαιρετισμός με τα ήγια αυτά ήγια και προσευχή αντί λουλούδια στο ναπό τάφο σου .

Συλληπύμαι την γυναίκα σου, τα παιδιά σου, την αδελφή σου, που σε κλαίει και ο καλός Θεός ας τους δώσει τη δύναμη να παλέψουν τον πόνο του χαμού σου και την αιώνια ΑΠΟΥΣΙΑ σου....Στο καλό ξεβένι.....Η μνήμη σου θα μείνει αιώνια.

Αθήνα 4/2/2009

ΔΑΝΑΗ ΧΑΛΑΜΠΑΛΑΚΗ

Στις 27 του Νοέμβρη άφσες την τελευταία της πνοή η 86χρονη Μαρία Ανυφαντάκη κόρη του αείμνηστου Δερμιτζάκη Κωστή ύστερα από μακρόχρονη αρρώστια. Την κηδεία της παρακολούθησε πλήθος κόσμου. Η Μαρία υπήρξε ένας θαυμάσιος άνθρωπος μια από τις καλύτερες γυναίκες του χωριού, καλή σύζυγος και μητέρα αγαπούσε όλο τον κόσμο. Άφσες μεγάλο κενό σε όλο το χωριό.Με το σύζυγο της, τον Δημήτρη Ανυφαντάκη, απέκτησαν μια πολύ καλή οικογένεια.

Εκφράζω τα θερμά μου συλληπτήρια στον Δημήτρη Ανυφαντάκη, στα παιδιά του Γιάννη και Κωστή στις νύφες του Ελένη και Ανθή και στα εγγονάκια του και εύχομαι να ζουν να τον θυμούνται

Στις 12 Δεκεμβρίου αποφράδα ημέρα. Άγγελιο κυρίου συνόδευσαν στον ουρανό την αγγελική ψυχή της αγαπημένης μου ξαδέλφης της Δασκάλας Ειρήνης (Πιρίκας) Ιωαννου Καροφουλιάκη. Η εξόδιος ακολουθία έγινε στον προφήτη Ηλία στην Κουδουμαλιά με πλήθος κόσμου. Επικήδειο εκφώνησαν οι συνάδελφοί της, Διευθυντές των σχολείων που υπηρέτησε. Για τη Πιρίκα δεν είναι εύκολο να μιλήσει κανείς γιατί ήγια δε φθάνουν να αποκαλύψουν τις μορφές της ψυχής της και τις πάμπολες αρετές της.

Ήταν άνθρωπος της σιωπής, της καθοσύνης, της πίστης και της αγάπης. Άντεξε σιωπηρά το χαμό του λητρευτού της γιου, χωρίς ποτέ να βαρυγκομίσει και η μόνη λέξη που έβγαίνει από τα χείλη της ήταν «μου λείπει».

Γ αυτό έφυγε χαρούμενη για να συναντήσει το μονάκριβό της γιο.

Ως Δασκάλα υπηρέτησε σε πολλά σχολεία με τον δάσκαλο σύζυγο της και απ' όπου κι αν πέρασε μόνο καλή ήγια έχουν να πουν δάσκαλοι, μαθητές και γονείς.

Θερμά συλληπτήρια στην πονεμένη θεία Πιρίνα, στον σύζυγο της Γιάννη στα ανιψιά μου Σοφία και Θεοδώρακη, στη Μαρίκα μας και στο γιο της.

Βαηλιανάτου-Ανυφαντάκη Μαρία.

Σε ηλικία 95 ετών πέθανε η Μεληπομένη Κατερίνη Μουδάτσου. Η κηδεία της έγινε το Σάββατο 14 Φεβρουαρίου στον καθεδρικό ναό του Μέσα Λασιθίου. Μεγάλο το πλήθος των παρευρεθέντων, τους οποίους θερμά ευχαριστούν τα παιδιά της και ο αδελφός της. Στη μνήμη της έγιναν οι ακόλουθες δωρεές από τον αδερφό της Λεωνίδα Κατερίνη: στην ενορία Μέσα Λασιθίου 200 ευρώ, στο γηροκομείο 200 ευρώ, στον Σύλλογο Μέσα Λασιθιωτών η «Αηδία» 150 ευρώ, στην Κρητική Εστία 300 ευρώ για τον αριστεύσαντα οικότροφο κατά την βράβευση των οικότροφων που αρίστευσαν.

Ακόμη δόθηκαν στη Κρητική Εστία για την ανακαίνιση του παλαιού κτηρίου το ποσό των 2000 ευρώ στη μνήμη της αξέχαστης Άννας Κατερίνη.

ΝΕΝΑ (ΑΘΗΝΑ) ΑΛΕΞΑΚΗ

Στις 15-1-2009 έφυγε για το αιώνιο ταξίδι η Νένα (Αθηνά) σύζυγος του στρατηγού Ιωάννου Αηξάκη και μητέρα του μέλους του Δ.Σ. του Συλλόγου μας Ηλία Αηξάκη.

Μια σεμνή Κυρία αηλιά μεγάλη Ηρώδα του Αγώνα υπέρ της Δημοκρατίας .

Ένα σπουδαίο στέλεχος της Κυπριακής Διπλωματίας με ευρεία μόρφωση, αηλιά συγχρόνως ένας ζεστός και καταδεκτικός άνθρωπος που δίδασκε με τη συμπεριφορά της την πραγματική ανθρωπιά.

Η Νένα Αηξάκη θα λείψει απ' όλους μας και ασφαλιώς περισσότερο θα νιώσουν την απουσία της ο Στρατηγός και ο γιος τους. Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας εκφράζει τα συλληπτήρια του και εύχεται ο Θεός να τους παρηγορεί και να αναπαύσει την αξέχαστη Νένα εν σκναις δικαίων.

ΣΟΦΙΑ Κ. ΜΗΛΙΑΡΑ

Όταν το μήνυμα του καμπαριού σκορπά τη θλίψη, όλοι μας γύρω αναστατώνομαστε και αναζητούμε: για ποιόν χτυπά η καμπάνα; πού; και γιατί; και συμπάσχομε στη θλίψη του χαμού...

Σήμερα αναλογιζόμαστε τη συμφορά, που η καμπάνα χτύπησε για το χαμό μίας μάνας, της ζωοδότρας της ζωής μας και αναστενάζω βαθειά και η προσευχή μου την συνοδεύει στον καινούριο δρόμο, που πήρε για την αιωνιότητα....

Οικογένεια ΜΗΛΙΑΡΑ!, μάνα δεν βρίσκεται πια κοντά σας!! για να σας αγκαλιάζει σε χαρά και πόνο και να σας δηλώσει, «πως είναι κοντά σας, δίπλα σας και μην αποκάμπε ποτέ!». Να όμως την πικρή αηθήθεια. Η μάνα, κυρά ΣΟΦΙΑ ΜΗΛΙΑΡΑ, η μάνα ΜΗΛΙΑΡΑ..., δεν υπάρχει πια, για να σκορπά γύρω της την πραότητα, την αμύητη μα βαθειά προσπάθειά της, να φέρνει γαλήνη και προκοπή σε δικούς και ξένους... Αήνεις κυρά ΣΟΦΙΑ αδειανό το θρόνο σου, για όλους...τριγύρω σου δικούς και ξένους...

Μια μορφή που με τον πόνο της και τη γηλικία ήγια της και τον αηληθινό χαιρετισμό της σου άνοιγε την καρδιά σε κάθε συνάντηση, έφυγε για πάντα.

Ο Θεός την βοήθησε να δημιουργήσει με κόπο μια ζεστή οικογένεια και να χαρεί τελικά με τη δημιουργία της αυτή.

Παιδιά μου: Κύριε Γιώργω και καλή Παρασκευοίη, πού να βρω δύναμη ή κου-

ράγιο, να σας παρηγορήσω!! Σας συλληπύμαι και όλους τους δικούς και ενώνω την προσευχή μου και είθε να πιάσει, να σταθεί ήρεμη και γαλήνια κάτω από τη σκέπη του Θεού και να συνεχίσει από Εκεί που θα βρίσκεται, να σας χαρίζει την σκέπη της και το χαμόγελο της ευτυχίας, που ένιωσε με τον σεβασμό και την φροντίδα, που της χαρίζατε εν ζωή σαν παιδιά, που σας μεγάλωσε και συνέχεια με τα αξιόλογα εγγόνια, που της χαρίσατε, αξιόλογα δημιουργημένα και που τα αγκάλιαζε με την αγάπη και την στοργή της και τη βαθειά έννοια της...

Δήμαρχε κύριε ΓΙΩΡΓΟ ΜΗΛΙΑΡΑ αγαπημένο της παιδί και ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ λητρευτή κόρη της, δεχθήτε με υπομονή, αυτό, που δεν μπορείε πια να αηλάξετε, κοινή γαρ η τύχη...

Κοντά στον σύντροφό της πια, αείμνηστο Κωστή Μηλιάρη, αν θα συναντηθούνε,...είθε! θα βρει καινούρια φροντίδα.

Προσέφερε, προσέφερε!... καιρός να βρει ανταπόδοση.

Κύριε ΔΗΜΑΡΧΕ του Οροπεδίου μέσα στην φροντίδα για τους πολήτες σου, φύλαξε και μες την καρδιά σου όλη μαζί την αγάπη, για μόνο ΕΚΕΙΝΗ και τη μνήμη της.

Συλληπτήρια σε όλους τους δικούς. ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ σου κυρά ΣΟΦΙΑ και στο ΚΑΛΟ.

Μια συγχωριανή σου ΔΑΝΑΗ ΧΑΛΑΜΠΑΛΑΚΗ Αθήνα 12-3-2009

ΤΟ Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΑΣΙΘΙΩΤΩΝ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΤΑ ΘΕΡΜΑ ΣΥΛΛΗΠΗΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ Κ. ΜΗΛΙΑΡΑ. ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΣΤΡΕΦΟΥΜΕ ΤΗ ΣΚΕΨΗ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ ΚΑΙ ΠΟ ΤΗΣ ΕΚΛΙΠΟΥΣΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟ ΜΗΛΙΑΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΛΩΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΣΤΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΜΑΣ. ΑΣ ΕΙΝΑΙ ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ!

Ο Γιατρός κ. Πιταροκοίλης προσέφερε 100 ευρώ στο Σύλλογο Λασιθιωτών «Ο ΔΙΚΤΑΙΟΣ» στη μνήμη του Αλέκου Ανδρουλάκη. Ο Σύλλογος εύχεται να είναι αιώνια η μνήμη του Αγαπητού Αλέκου Ανδρουλάκη.

Η στήλη του ταμεία

Table with 3 columns: A/A ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ, ΠΟΣΟ, and list of names and amounts.

Table with 3 columns: list of names and amounts, continuing from the previous table.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "Η Δίκη" ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΑΣΙΘΙΩΤΩΝ "Ο ΔΙΚΤΑΙΟΣ" ΓΡΑΦΕΙΑΣ: ΑΓ. ΚΩΝ/ΝΟΥ 39 10437 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 5247136 Εκδότης-Υπεύθυνος: Γεώργιος Μακράκης Πρόεδρος Δ.Σ. Τηλ.:6973309353 e-mail:makrakis3@gmail.com makrakis@ergasiakos.gr Συντακτική επιτροπή: Γεώργιος Μακράκης, Γεώργιος Εργαζάκης, Νίκη Κρασανάκης, Ιωάννης Ρογδάκης ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Ν.Γ. Παπαδόπουλος Ε. Γιάννηρη 5, 11853 Αθήνα ΤΗΛ. 210 3468268 FAX 210 3467155

Σκέψεις του πρώην Προέδρου του «ΔΙΚΤΑΙΟΥ» Σοφοκλή Τζιράκη

Αγαπητέ Πρόεδρε,

Σας συχαίρω για την εκλογή σας. Εύχομαι το νέο Δ.Σ. να επιτύχει στην εκπλήρωση των σκοπών του συλλόγου. Εύχομαι ενότητα και σύμπνοια. Πιστεύω πως είστε ως σύνολο ένα δυναμικό Δ.Σ. και θα επιτύχετε στο έργο σας.
Σοφοκλής Τζιράκης

Σκέψεις του πρώην Προέδρου του «ΔΙΚΤΑΙΟΥ» Σοφοκλή Τζιράκη για:

Α) **τη Γενική Συνέλευση:** Για πρώτη φορά σε Γ.Σ. του ΔΙΚΤΑΙΟΥ ήταν παρόντες τόσοι Πρόεδροι: Γ. Μπίμπας, Α. Κατερίνης, Γ. Κουμαρτζής, Αδ. Κρασανάκης, Χρ. Σπανάκη, Σ. Τζιράκης. Όλοι τους έχουν δυνατό δεσμό με τον ΔΙΚΤΑΙΟ. Είχαν αφιερώσει πολύ χρόνο και είχαν δώσει την ψυχή τους για να είναι ζωντανός και δραστήριος ο Σύλλογος των Λασιθιωτών, να εκδίδει ανελλιπώς την εφημερίδα του, τη ΔΙΚΤΗ, που συνέβαλλε κατά πολύ στην ενότητα των Λασιθιωτών και στην ανάδειξη προβλημάτων που απασχολούν το σύνολο του Οροπεδίου πολύ πριν από την ενοποίησή του σε ενιαίο δήμο, τον Δήμο Οροπεδίου Λασιθίου.

Β) **την Εφημερίδα ΔΙΚΤΗ:** Η συμβολή της ΔΙΚΤΗΣ, ως εφημερίδας του Συλλόγου Λασιθιωτών «Ο ΔΙΚΤΑΙΟΣ», ήταν πολύτιμη στην επίτευξη των σκοπών του, που για πολλές δεκαετίες ήταν η μοναδική φωνή στην υπηρεσία της Επαρχίας Λασιθίου και των απανταχού Λασιθιωτών. Γι' αυτό και δικαιοδοτημένα στην ομιλία του στη Γ.Σ., ο αγαπητός σ' όλους τους συμπατριώτες Γιώργος Μπίμπας, ο μακροβιότερος πρόεδρος του ΔΙΚΤΑΙΟΥ, υποστήριξε πως πρέπει η ΔΙΚΤΗ να συνεχίσει να εκδίδεται κάθε μήνα. Πρέπει να γίνει συνείδηση ότι αυτό ήταν και είναι η δύναμη του Συλλόγου μας. Αυτό άλλωστε προβλέπεται και από το καταστατικό του.

Γ) **το αρχείο της ΔΙΚΤΗΣ:** Ενδιαφέρουσα η σκέψη του τέως Προέδρου Λεωνίδα Κατερίνη για συγκέντρωση και βιβλιοδέτηση των μέχρι σήμερα εκδοθέντων φύλλων της ΔΙΚΤΗΣ. Η προθυμοποίησή του να το κάνει ο ίδιος είναι άξια επαίνου. Θα είναι ένα πολύτιμο αρχείο για αυτούς που θέλουν να γνωρίζουν για το παρελθόν των Λασιθιωτών τις τελευταίες δεκαετίες. Θα βρουν στοιχεία για όλες τις φάσεις της ιστορίας. Ακόμη και οι διάφοροι επάτειοι, οι επικήδαιοι και επιμνημόσυνοι λόγιοι μας κάνουν κοινωνούς της ιστορίας και προσφοράς συμπατριωτών μας για το καλό του τό-

που μας. Ως και οι εισηγήσεις και οι απολογισμοί των διοικητικών συμβουλίων του ΔΙΚΤΑΙΟΥ και οι ομιλίες και τα σχόλια των μελών του Συλλόγου περιέχουν χρήσιμα στοιχεία που απεικονίζουν την καθημερινή ζωή και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα χωριά και οι κάτοικοί τους στο παρελθόν. Στις στήλες της μικρής εφημερίδας του Συλλόγου υπάρχει πλούτος δημοσιευμάτων με ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιεχόμενο. Όπως του Γιάννη Καραβαλάκη, Γιώργου Παναγιωτάκη, Αδαμάντιου Κρασανάκη, Μανόλη Μπεληβάνη, Δανάης Χαλαμπαλάκη, Αντώνη Χαλαμπαλάκη, παπα-Μιχάλη Πατεράκη, Στέργιου Σπανάκη και πολλών άλλων. Όλα αυτά μπορούν να συνθέσουν πολλή βιβλία για το χθες και το σήμερα του Οροπεδίου. Είναι πηγές ιστορίας για τα χωριά και τους ανθρώπους του.

Δ) **την απουσία της Δανάης:** Οι συμπατριώτες για πολλές δεκαετίες έβλεπαν τη Δανάη, τη γνωστή δασκάλα από το Ψυχρό, πάντα παρούσα στις γενικές Συνελεύσεις και να παίρνει μόλις κατά πρώτη τη λύση. Πάντα κάτι είχε να πει, κάποια πρόταση να κάνει για να πάει καλύτερα ο τόπος μας, που τόσο αγαπά και νοιάζεται για την προκοπή του. Για την αγάπη και την προσφορά της στο ΔΙΚΤΑΙΟ δίκαια είχε αναγορευθεί επίτιμη Πρόεδρος του ΔΙΚΤΑΙΟΥ. Εφέτος ήταν αισθητή η απουσία της. Οι συμπατριώτες ελπίζουν και εύχονται στην επόμενη Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας να είναι καλά στην υγεία της και να είναι πάλι παρούσα.

Ε) **την τροποποίηση του καταστατικού:** Ακούσαμε στη Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας μια άποψη για τροποποίηση του καταστατικού. Χωρίς να αναφέρεται για ποιους λόγους πρέπει να γίνει. Παλιότερα πάλι είχε αναφερθεί αυτό ο θέμα και είχε περισσότερο να κάνει με την αντιπροσωπευτικότητα των χωριών στο Δ.Σ. Η λειτουργία όμως του Συλλόγου μ' αυτόν τον τρόπο είναι μάλλον επωφελής: και το να έχουν τα τρία χωριά Τζεργιάδο, Άγιος Γεώργιος και Ψυχρό ένα σύμβουλο παραπάνω στο Δ.Σ. δεν είναι κακό. Ας είναι κατάλοιπο της πρωτοκαθεδρίας των τριών αυτών χωριών του Οροπεδίου, στο παρελθόν, σε σχέση με τα άλλα. Για λόγους ιστορίας του Συλλόγου δεν πρέπει να αλλοθύνεται. Για τους ίδιους λόγους πρέπει να εξακολουθεί να αντιπροσωπεύονται οι Ποτάμοι, παρόλο που με τον Καποδίστρια ανήκουν πλέον στο δήμο του Αγίου Νικολάου. Όπως είναι το καταστατικό δεν εμποδίζει το Σύλλογο στη λειτουργία του. Μάλλον τον ευκολύνει. Γιατί να μπούμε σε διαδικασίες άσκοπες.

και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία αναφέρεται στην έκτακτη εφαρμογή του κανονισμού ασφαλίσεων του ΕΛΓΑ διαπιστώνουμε ότι:

Αποφασίσθηκε η κατ' εξαίρεση ασφαλιστική κάλυψη για την καλλιερπητική περίοδο 2008, ζημιών από ασθένειες και εντομολογικές προσβολές στις καλλιέργειες καλοκαιρινής πατάτας, ορισμένων περιοχών της χώρας.

Παρά το γεγονός ότι, η περιοχή μας βρίσκεται σε δυσμενέστατη θέση, (όπως σας αναφέραμε και στο σχετικό υπόμνημα που πρόσφατα σας αποστείλαμε, και σας επισυνάπτουμε και πάλι), δεν συμπεριλήφθηκε στις περιοχές που αποζημιώνονται.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι το Οροπέδιο Λασιθίου είναι χαρακτηριστική περίπτωση περιοχής, στην οποία συνέτρεξαν οι συνθήκες (υψηλές θερμοκρασίες-ψειψοδρία) κατά το μήνα Αύγουστο, που είχαν σαν αποτέλεσμα την μείωση της παραγωγής πατάτας και την καταστροφή των καλλιιεργειών σε σημαντικό βαθμό, από εντομολογικές προσβολές (φορομαία κ.λ.π.).

Από στοιχεία της Ε. Α. Σ. Επαρχίας Λασιθίου, που λειτουργεί συσχευαστήριο πατάτας, διαπιστώνεται ότι η ζημία από εντομολογικά προβλήματα ανέρχεται σε ποσοστό της τάξης του 30-40%.

Ο Αγροτικός κόσμος της περιοχής μας βρίσκεται υπερχρεωμένος και σε αδυναμία να αντεπεξέλθει οικονομικά στις αυξημένες απαιτήσεις της νέας καλλιερπητικής περιόδου εξαιτίας και της κατακόρυφης αύξησης των γεωργικών εφοδίων. Η ανισομερής δε μεταχείριση που υφίσταται από πλευράς της Πολιτείας δημιουργεί επιπλέον μια απογοητευτική κατάσταση στους Αγρότες μας.

Πιστεύουμε ότι αφού λάβετε υπ' όψιν σας τις ιδιαιτερότητες της περιοχής μας, την προβληματικότητα της, και την δεινή θέση στην οποία έχει περιέλθει ο αγροτικός μας κόσμος, θα επανεκτιμήσετε την κατάσταση, επανεξετάζοντας τα αιτήματα του υπομνήματός μας, και θα συμπεριλάβετε και στην κατ' εξαίρεση αποζημίωση τις καλλιιεργούμενες εκτάσεις πατάτας του Δήμου Οροπεδίου Λασιθίου.

Ευελπιστούμε οι Αγρότες-Ακρίτες του Οροπεδίου Λασιθίου με την δική σας στήριξη να παραμείνουν στις εστίες τους.

Για τον
Α. Σ. ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

-Ο-
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Π.Δ.Ε
ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η Σχολική Επιτροπή Γυμνασίου –Λυκείου Τζεργιάδων ευχαριστεί τον ΕΒΕΣΟΛ (Εμποροβιοτεχνικό Σύλλογο Οροπεδίου Λασιθίου) για το ποσό των 500 Ευρώ που δόθηκε ως χρηματική ενίσχυση στο σχολείο.

Με τιμή
Η Σχολική Επιτροπή

ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΥΓΙΕΣΤΕΡΟ ΚΟΣΜΟ

Του Αρχιμανδρίτου Δαμιανού Μπελέρη
Ηγούμενου της Ι. Μονής Κρουσταλλένιας
Οροπέδιο Λασιθίου

Όσο κι αν κοιτάζουμε μέσα μας ψάχνοντας το τί μας φταίει που τα πράγματα στη ζωή μας δεν πάνε καλά θα διαπιστώσουμε ότι αυτό που μας λείπει είναι η πίστη στο Θεό.

Η ακλόνητη πίστη μας στο Θεό είναι αναντίρρητα ο ανεκτίμητος θησαυρός μας, η δύναμή μας και η σωτηρία μας.

«... η πίστις σου σέσωκέ σε υπαγε εις ειρήνην...»

Αυτή η πίστις έσωσε την αιμορροούσα η οποία κατέφυγε στον Κύριο ημών Ιησού Χριστό για θεραπεία.

Η πίστη μας εις Αυτόν είναι το μεγάλο όπλο μας στην αντιμετώπιση κάθε κινδύνου, δυσκολίας και θλίψης. Είναι το στατικό της αιώνιας ζωής, της κοινωνίας μαζί Του δηλαδή με την ίδια τη «ΖΩΗ» αφού Αυτός είναι η μία και αληθινή «ΖΩΗ».

Εάν πιστεύουμε εις Αυτόν με όλη τη δύναμη της ψυχής μας να είμαστε βέβαιοι ότι η χάρις Του δεν θα μας εγκαταλείψει ποτέ. Μεγάλα τα της πίστεως κατορθώματα, μας υπογραμμίζει ο Υμνωδός της Εκκλησίας μας.

Αυτήν τη Βεβαιότητα έρχεται σήμερα να υποστηρίξει κατηγορηματικά και η επιστήμη υπογραμμίζοντάς μας πως η πίστη στο Θεό μας δίνει αναμφισβήτητα φυσικά πνευματικά και ψυχικά πλεονεκτήματα για έναν υγιέστερο πνευματικό βίο.

Ίσως να είναι ο καιρός που οι ασφαλιστές όπως μας υπογραμμίζουν οι «ΤΙΜΕΣ» δεν θα μας ρωτούν μόνον αν καπνίζουμε, αν πίνουμε, αν γυμναζόμαστε αλλα το εάν και κατά πόσο συχνά προσευχόμαστε.

Το «ουκ επ άρτω μόνο ζήσεται άνθρωπος» είναι το πιο επίκαιρο σήμερα παρά ποτέ, εφόσον ζούμε χωρίς πνευματικά ενδιαφέροντα αμελιώς, θύματα του υπερκαταναλωτισμού και της αγχώδους μέριμνας για την απόκτηση μόνο των υλικών αγαθών χωρίς Θεό.

Η απληστία και η πλεονεξία για την απόκτηση πλούτου χωρίς ηθικές αναστολές και φραγμούς σε όλο τους το μεγαλείο. Που χρόνος για μετάνοια προσευχή και αυτογνωσία!

«Εχνούμε» έντεχνα ή δήθεν αγνοούμε το ένα και θαυματουργικό φάρμακο για την αρρώστεια μας (την πνευματική μας δηλαδή Πενία) το φάρμακο που λέγεται και είναι η προσευχή! Δι' αυτής χαιρόμεθα, ειρνεύουμε, αγαπούμε, φωτιζόμεθα και καθαριζόμεθα από τα πάθη μας.

Με αυτήν (δηλ. την προσευχή) όπως μας τονίζει πολύ χαρακτηριστικά ο Ιερός Χρυσόστομος «η ψυχή μας αγκαλιάζει τον Κύριο κατά τρόπο ανέκφραστο όπως το νήπιο αγκαλιάζει την Μητέρα του και με δάκρυα στα μάτια φωνάζει δυνατά επιθυμώντας την απόλαυση του Θεού γάλακτος». Η γεύση του στη καρδιά μας είναι ζωογόνος και πολύτιμος δια την υγεία μας.

Προσευχόμενοι αδιάλειπτα εξαλείφουμε την μοναξιά μας, κατανοούμε, υποχωρούμε, συγχωρούμε, ανεχόμαστε και αγαπούμε τους συνανθρώπους μας.

Ο άλλος δεν είναι κάποιος τρίτος ή ξένος είναι σαφώς ο αδεληφός μας ... ο Θεός μας.

Η αγάπη πληροί την καρδιά μας.

Καλή Σαρακοστή
Μετά πατρικών ευχών
Ο Ηγούμενος
ΔΑΜΙΑΝΟΣ ΜΠΕΛΕΡΗΣ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

Οροπεδιώτες Αξιωματικοί της ΕΛ.ΑΣ. που Προάγονται

Το 1ο δεκάημερο του Μαρτίου διενεργήθηκαν οι ετήσιες τακτικές κρίσεις των αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας.

Στο βαθμό του Αστυνομικού Διευθυντή προήχθη ο Δουκιαντζάκης Αντώνιος, ενώ στο βαθμό του Αστυνομικού Υποδιευθυντή προήχθησαν οι:

Αγαπάκης Αντώνιος
Αδαμάνης Γεώργιος
Βισκαδούρος Μιχάλης
Σηφάκης Εμμανουήλ
Χριστοφάκης Νικόλαος

Ο «ΔΙΚΤΑΙΟΣ» τους εύχεται καλή επιτυχία στα νέα τους καθήκοντα και να υπηρετούν πάντα την αλήθεια και το κοινό περί δικαίου αίσθημα, με αντικειμενικότητα και ανιδιοτέλεια.

Μην ξεχάσετε τη συνδρομή σας για τη «ΔΙΚΤΗ»

Αριθμός Λογαριασμού:
Αγροτική Τράπεζα 165 04 003041 29
(Την απόδειξη με το ονοματεπώνυμο σας να αποστέλλεται στο ΦΑΞ 2105247136)

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
ΕΔΡΑ. ΤΖΕΡΜΙΑΔΩ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
20-02-2009
ΑΡΜ. - ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ ΕΜΜ.
ΠΡΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΥΠ' ΟΨΙΝ Κ. ΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:
1)ΥΦ/ΡΓΟ ΕΘΝ. ΑΜΥΝΑΣ κ. ΠΛΑΚΩΤΑΚΗ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ.
2)Κο. ΚΑΡΧΙΜΑΚΗ ΜΙΧ. ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
3)Κο. Γ.Γ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ
4)Κο. ΝΟΜΑΡΧΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
5)Κο. ΔΗΜΑΡΧΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
6)Ε.Α.Σ.ΕΠ. ΛΑΣΙΘΙΟΥ
7)Ο.Α.Σ. ΝΟΜΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Αξιότιμε κ. Υπουργέ
Ύστερα από την γνωστοποίηση της με αριθμό 262037 απόφασης των υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών,

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσοι συνέδραμαν στη Λαχειοφόρο Αγορά του Συλλόγου, η οποία έγινε κατά την ετήσια χοροεπεριόδη του «ΔΙΚΤΑΙΟΥ». Ο κατάλογος των δωροθετών έχει ως εξής:

- 1.Καταστήματα **Κολλυμβούλη** (Αγ. Δημήτριος Αττικής)
- 2.Κατάστημα ειδών Γάμου-Βάφτισης του **Γιαννόπουλου Βασίλη** (Αγίου Μάρκου 11, ΑΘΗΝΑ)
- 3.**Candia Strom** των **Αδελφών Βελήβασάκη** (18ο κΉμ Αθηνών -Σπατών)
- 4.**Σπύρος Χαραλαμπίκης** (Παπαδιαμαντοπούλου 143, Γουδί)
- 5.Το Κατάστημα του **Μιχάλη Καρύδη** (Δωδώνης 120, Σεπόλια)
- 6.Το Κατάστημα **Κρασανάκη Έλενα**
- 7.Τον **Σάββα Συμεωνίδη** (Γρ.Αυξεντίου 73 Ιθίσια)
- 8.Τον **Χάρη Παπαδόκη** στο Περιστερί
- 9.Τον **Γιάννη και Μιχάλη Αγαπάκη**
- 10.Το **Βιβλιοπωλείο Γνώση** (Γρ. Αυξεντίου 26-28, Ιθίσια)
- 11.Την **Ξανθήκη Αθηνά** (Λ. Ηλιουπόλεως 61, Ηλιούπολη)
- 12.Τα **καταστήματα Έλξης** (Κρατερού 22, Ιθίσια)
- 13.Την **Βιοτεχνία Αγγελή** στο Περιστερί
14. Την **ταβέρνα «ΡΕΒΑΪΖΗ»** του **Γιάννη Σπανάκη** στον Πειραιά
15. Τον Συγγραφέα **Αριστέδη Παπατόλη**
- 16.Τα καταστήματα **ΝΑC-ΝΑC** στο Περιστερί
- 17.Τον **Σπύρο Καρδάκρη** στο Περιστερί
- 18.Το κατάστημα **Ben Assorito** στο Περιστερί
- 19.Το **Φαρμακείο Χριστινάκη Νίκου** στον Ύμπτου.
- 20.Το κέντρο **«ΚΡΗΤΗ»** (Μεσογειών 54, Αμπελόκηποι)
- 21.Τα **Κρεοπωλεία Μπερέτα** στο Περιστερί
- 22.**Κομμώσεις Μάκης**, (Μ. Αναστασάκη 14 Ζωγράφου)
- 23.Την **«ΓΡΑΒΑΤΕΡΙ» ΜΕΛΛΑΣ** (Φρύνης 3, Παγκράτι)
24. Το κατάστημα της Ελένης Κρασανάκη

Συνέχεια από τη σελίδα 1

Σέρνοντας από το χαλινόρι το γάιδαρο, ξωλαλώντας τα κουρασμένα βόδια και τραβώντας με το σχοινί τις μουστουλωμένες⁵ αίγες, πήραμε το δρόμο για το χωριό. Ήταν ένα όμορφο ήσυχο σούρουπο που έφερνε γαλήνεμα στην ψυχή, ένα ανεπίωτο ωραίο συναίσθημα που μόνο σε τόπους σαν το Λασίθι μπορεί κανείς να το νιώσει. Ο αέρας είχε σταματήσει. Οι δουλευτάδες επέστρεφαν στα χωριά τους παρέες-παρέες, λαλώντας⁶ τα ζωντανά τους και λέγοντας χίλιες δυο ιστορίες απ' τα παλιά.

Σαν φτάσαμε στο χωριό, ξεφορτώσαμε το γάιδαρο, δέσαμε τα βούγια στ'αχύρι, τους βάλαμε άχερα με ρόβι⁷ και ταγή⁸ στο γάιδαρο και ποσαστήκαμε,⁹ για να πάμε στον Άγιο Χαράλαμπο. Ήταν η πρώτη αγρυπνιά της Μεγάλης Εβδομάδας.

Η εκκλησιά γέμισε σιγά-σιγά όχι μόνο από τους κατοίκους του χωριού, αλλά κι από τους ξενιτεμένους συγχωριανούς που είχαν αρχίσει να έρχονται από τις πολιτείες, για να περάσουν τη μεγαλοβδομάδα στο Λασίθι. Τους κοιτάζαμε με καμάρι, αλλά και με ζήλεια κι ονειρευόμαστε τη στιγμή που θα φεύγαμε και μεις από το χωριό μας, να γίνουμε πρωτευουσιάνοι σαν κι αυτούς, με ρούχα και παπούτσια καθαρά, μη ξέροντας, μέσα στην αφέλειά μας, πώς η πραγματική ευτυχία δεν βρίσκεται σ'αυτά. Πιο πολύ, όμως, στρέφονταν τα μάτια μας στο νεαρό Α. που μας γοήτευε όχι μόνο με τη φανταστική στολή του σπουδαστή κάποιας Στρατιωτικής Σχολής, στην οποία φοιτούσε, αλλά και για την ωραία του φωνή ως ψάλτη στην εκκλησιά. «Ήρθε μωρέ κι ένας καλή-φωνος ψάλτης», έλεγε γι'αυτόν ο μακαρίτης ο πατέρας μου, «κι ευχαριστηθήκαμε απόψε το 'σπερνό, μόνον 'χομε το Ρ.... που τερερίζε εκεί, ο κακομοίρης, μα δε τα καταφέρνει να ψάλλει ετού που πρέπει».

Όταν ο παπάς-Γιάννης σήμανε απόλυση, γυρίσαμε στο σπίτι κι αποτελειώσαμε το μπακαλιάρο που είχε απομείνει από το πρωινό μαγείρεμα. Τη «Κυριακή τω (ν) Βαγιώ» ψήναμε πάντα μπακαλιάρο. «Φάτε κακορίζικα καλιά απόψε», μας πρόετρεψε η μάνα μου, «γιατί ταχ(ω)στέρου είναι Μεγάλη Δευτέρα και δεν τρώνε μούτε λάδι. Κι αμέτε να κοιμηθείτε, να σκωθούμε ταχυνή-ταχυνή, να 'πάμε στο (γ)κάμπο, να 'ποτελειώσουμε το χωράφι».

Μια ώρα πριν ξημερώσει η Μεγάλη Δευτέρα, σηκώθηκε πρώτη, όπως πάντα, η μάνα μου. Άναψε τη φωτιά, έβρασε στο πήλινο τσικάκι μερικές πατάτες, πήρε απ' την κουρούπα κάμποσες ελιές, έβρεξε ένα ντάκο και τάβαλε όλα στο σσφρά. Σε λίγο καθίσαμε όλοι γύρω απ'αυτόν για το πρωινό. Ότι απόμεινε, τόβαλε η μάνα μου σε μια πάνινη πετσέτα, την έδεσε σταυρωτά, την τοποθέτησε μαζί με τις υπόλοιπες βραστές πατάτες, λίγες ακόμη ελιές, δυο ντάκους ψωμί και μια μποτίλια κρασί στο τριχοντροβιά κι ετοιμαστήκαμε να ξεκινήσουμε πάλι για του Λιονέτο.¹⁰ Πριν φύγουμε, η μάνα μου στράφηκε στον πατέρα μου, λέγοντας του: «Άμε μπρε ίσαμε του Θεοφίλη¹¹ να πάρεις μιαολιά χλιβά¹² να τον φάνε τα κοπέλια στο κάμπο». Εκείνος πήγε στου Θεοφίλη, αγόρασε ένα

Η ΜΕΓΑΛΗ ΒΔΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΛΑΣΙΘΙ ΤΟΥ ΧΘΕΣ¹

Μ. Λασιθιώτης

κομμάτι χαλβά και τόβαλε στο ντρουβά¹³ μαζί με τα υπόλοιπα φαγώσιμα. Τον κρέμασε, κατόπι, στο σκαρβέλι¹⁴ του σωμαριού του γαϊδάρου και φύγαμε για τον κάμπο.

Όλη τη μέρα δουλεύαμε ασταμάτητα. Το βράδυ γυρίσαμε στο χωριό πιο νωρίς από ό,τι τις άλλες μέρες. Μιας και δεν είχε ακόμη χτυπήσει η καμπάνα για την αγρυπνιά της Μεγάλης Δευτέρας, μαζευτήκαμε 4-5 σκοθαρόπαιδα κι αρχίσαμε να γυρνάμε το χωριό, φωνάζοντας: «Ξύλη τση φουνάρας¹⁵». Μαζεύαμε ξύλη για τη φουνάρα της Λαμπρής. Μερικοί μας έδιναν καμιά κλαδίστρα,¹⁶ άλλοι καμιά αστοιβίδα ή αγκαρασθιά¹⁷ κι άλλοι μας απόπαιρναν, λέγοντάς μας: «Να πάτε μωρέ στη Κεφάλη να μαζώξετε αστοιβίδες και ξύλη να κάμετε τη φουνάρα, όι δα ξανοίγετε να μας-ε-πάρετε δυο τρία κακόξυλα πούχομε επασέ ν'ανάψομε τη φωτιά». Τους τελευταίους τους καταγράφαμε στο μαύρο κατάστιχο της μνήμης μας κι οι πιο τοίμηροι της παρέας έλεγαν, παραμιλώντας: «Εδά που δα νυκλώσει, δα σας ε'όσσομε¹⁸ μεις», εννοώντας το κλέψιμο των ξύλων από την αυλή ή το βουκολιά¹⁹ όσων αρνιούνταν να καταθέσουν τη συμβολή τους στη φουνάρα της Λαμπρής.

Σέρνοντας τα ξύλη στους δρόμους του χωριού, καταλήγαμε στον περίβολο του Αφέντη Χριστού, όπου τα αποθηκεύαμε. Από εκεί θα τα μεταφέραμε, το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου, στον Άγιο Χαράλαμπο, στη μέση του χωριού.

Σαν χτύπησε η καμπάνα, τρέξαμε στην εκκλησιά. Σιγά-σιγά άρχισαν να καταφτάνουν κι άλλοι ξενιτεμένοι. Οι χαιρετούρες έδιναν κι έπαιρναν, ακόμη και μέσα στην εκκλησιά. Όταν τέλειωσε ο παπάς-Γιάννης την αγρυπνιά, γυρίσαμε στα σπίτια μας και πέσαμε για ύπνο.

Η επόμενη μέρα μας βρήκε και πάλι στα χωράφια που, κατά τον πατέρα μου, δεν μπορούσαν να περιμένουν. Έπρεπε να τα

τον ήχο από τις καμπάνες των άλλων χωριών, δημιουργώντας μια παράξενη μουσική σύνθεση από κωδωνοκρουσίες. Ακούσαμε με κατάνυξη το τροπάρι της Κασσιανής κι όταν τέλειωσε κι η αγρυπνιά της Μεγάλης Τρίτης, επιστρέψαμε στα κονάκια μας. Στη φαντασία μας κυριαρχούσε η εικόνα της «εν πολλοίς αμαρτίαις περιπεσούσης γυναικός», αν και δεν ξέραμε, τότε, τι ακριβώς σήμαιναν όλα αυτά και ποιες ήταν οι αμαρτίες της.

Ξημέρωσε η Μεγάλη Τετάρτη. Οι γονείς μου έφυγαν ξανά για το κάμπο. Εμένα και την αδελφή μου μας άφησαν στο χωριό. Φεύγοντας μου παράγγειλαν: «Να πας στον Άη Γιώργη, να σου κάμει (μ)πρόβα ο Αγγελής», ήταν ο ράφτης που μου 'φτιαχνε το κουστουμάκι που θα γκίνιαζα²¹ τη Λαμπρή, «κι άμα γιαύρεις, να πας να σκάψεις τσι κοπρές στο βουκολιά, να λιαστούνε μιαολιά, να στεγνώσουνε, για να τσι πάμε στο κήπο, γιατί α δε βάλουμε μιαολιά κοπρά δε θα φάμε πατάτες οφέτος». Στην αδερφή μου παράγγειλαν να πάει στη μοδίστρα, να (μ)προβάσει κι αυτή το φουστανάκι που θα γκίνιαζε τη Λαμπρή και μετά να πεταχτεί στη Λίμ(ν)η²² να ξεχορτίσει τα κουκιά και να φέρει χόρτα των αιγών(ν).

Όλα έγιναν, καθώς μας πρόσταξαν οι γονείς μας. Πήρα το καινούργιο μου ποδήλατο, ένα πράσινο Βίσμαρκ, που μου 'χε αγοράσει κείνη τη χρονιά ο πατέρας μου, πήγα στον Άη Γιώργη, (μ)πρόβαρα το κουστουμάκι μου κι, όταν γύρισα, έσκαψα το βουκολιά, χωσμένος ως τα γόνατα «τσι βουτσές». Η αδερφή μου ξεχόρτισε τ' ανθισμένα μυρωδάτα κουκιά κι έφερε στο χωριό ένα δεμάτι χόρτα για τ'αίγες που βυζαίνανε κείνη τη περίοδο τα ριφάκια²³ κι όλο θέληνε να τρώνε. Ένα από αυτά τα ριφάκια το προορίζαμε για το αναστάσιμο τραπέζι, τα άλλα θα 'ρχοταν μεθαύριο ο ζωέμπορας να τα πάρει.

Ανυπομονούσαμε να πάμε το βράδυ της Μεγάλης Τετάρτης στο ευέχαιο, να μας σταυρώσει με λάδι ο παπάς, για να μη μας πιάνει το κακό, κατά πως μας έλεγαν οι μεγαλύτεροι. Πήλυναμε με τη βοήθεια μιας ασκοντάβλας με νερό τα χέρια μας και τα πόδια μας, για να φύγουνε οι πιο πολλές «κάσες». ²⁴ Η μάνα μου είπε στον πατέρα μου: «Πήγαινε μπρε στου Θεοφίλη να πάρεις μιαολιά κερι να το βαστούμε στην εκκλησιά. Βάλε κι ένα μπουκάλη λάδι να το βαστούμε κι αυτό». Όλα έγιναν, κατά την προσταγή της.

Η εκκλησιά, Μεγάλη Τετάρτη βράδυ, γέμισε και πάλι από χωριανούς. Κάθε οικογένεια έφερνε κερι κι λάδι. Ο 'πίτροπος έπαιρνε τα κεριά, τα στοιβαζε πίσω από το προσκυντήριο κι άδειαζε τα μπουκάλια με το λάδι στο τσίγκινο λαδικό της εκκλησίας.

Οι ψαλτάδες έψελναν μελωδικά, προκαλώντας ένα έντονο αίσθημα αγαλλίασης και ευφροσύνης, κάτι που δεν το ξανάζησα τόσο έντονα στην κατοπινή μου ζωή. Το ευέχαιο έγινε. Ο παπάς-Γιάννης σταύρωσε όλο το εκκλησίασμα στο κούτελο και στα χέρια. Με την πεποίθηση πως δεν φοβόμαστε πια το κακό, πέσαμε να κοιμηθούμε. Έτσι θα σταματούσε για κάμποση ώρα να μας βασανίζει η νηστεία στην οποία υποβαλλήμασταν όλη τη μεγαλοβδομάδα, απέχοντας ακόμη και από το λάδι, τις περισσότερες μέρες. Λίγο ξερόψωμο με ελιές, μερικά ρουμπούνια, καμιά οφτή ή βραστή πατάτα, φρέσκες παπούδες,²⁵ βραστοί χοχλιοί²⁶ και σπάνια λίγος χαλβάς ήταν τα εδέσματα των ημερών αυτών. Κατ' εξαίρεση, μας τγνάινζαν, μερικά μόνο βράδια, και καμιά πατάτα.

Πριν κοιμηθούμε, μας έβουσε η μάνα μου σε μια μεγάλη λεκανίδα για να 'μαστε καθαροί αύριο, Μεγάλη Πέμπτη, που θα πηγαίναμε να μεταλάβουμε, γιατί, καθώς έλεγε, «όποιος είναι τη Μεγάλη Πέφτη μεταλαβωμένος, απού το θεό 'ναι βλοημένος».

Η Μεγάλη Πέμπτη ξημέρωσε. Καθώς σηκώθηκε ο πατέρας μου από το πατητήρι, όπου κοιμόμαστε, σιγομουρμούρισε, κάνοντας το σταυρό του: «Μεγάλη Πέφτη μεγάλο ζεύκι,²⁷ δόξα νάχεις θέ μου». Η φράση του μου θύμισε το τραγουδάκι για τη μεγαλοβδομάδα, που μου είχε μάθει η γιαγιά η Κ.: «Μεγάλη Δευτέρα, μεγάλη μέρα, Μεγάλη Τρίτη, μεγάλη θλίψη, Μεγάλη Τετάρτη, μεγάλη ζήλη, Μεγάλη Πέφτη, μεγάλο ζεύκι, Μεγάλη Παρασκευή, μεγάλη ταραχή, Μεγάλο μου Σαββάτο και πώς δα σε περάσω, απού 'χεις πέντε ταχυνές και πέντε μεσημέρια και πέντε απομεινέμερα κι έχεις ακόμη μέρα».

«Σκωθείτε, μωρέ, να πάμε να κοινωνήσουμε», φώναζε η μάνα μου. «Δα 'ρθεις εσύ Γ... στην εκκλησιά ή το Μεγάλο Σαββάτο δα μεταλάβεις», ρώτησε τον πατέρα μου. «Το Μεγάλο Σαββάτο» της αποκρίθηκε εκείνος.

Πήγαμε οι υπόλοιποι στην εκκλησιά. Μεταλάβαμε των ακράντων μυστηρίων και με αίσθημα της «(επι)κοινωνίας» με το θεό, γυρίσαμε στο σπίτι. Όλη τη μέρα προσέχαμε να μη βαρούμε, για να μη τρέξει αίμα από πάνω μας, γιατί, καθώς μας έλεγαν, κάτι τέτοιο ήταν αμαρτία. Τις περισσότερες, όμως, φορές δεν τα καταφέρναμε.

Μιας και κείνη τη μέρα δεν θα πηγαίναμε στα χωράφια, εγώ με δυο τρεις συμμαθητάδες μου, πήραμε από ένα σκαπέτι ο καθένας κι ανεβήκαμε στ'Αρμί.²⁸ Ξεπατώσαμε αρκετές αστοιβίδες, τις περάσαμε στα στελιάρια των σκαπετιών και, σηκώνοντάς τις στον ώμο, τις κουβαλήσαμε στον Αφέντη Χριστό και τις αποθέσαμε δίπλα από τα φουναρόξυλα της Λαμπρής. Θα τις χρησιμοποιούσαμε ως προσνάμμα.

Το απομεινέμερο ξαναγύρισα μ'ένα φίλο μου, στη Κεφάλη, για να μαζέψουμε, τούτη τη φορά, αγριοπούλθουδα. Μ'αυτά θα στοιλίζαμε αύριο, Μεγάλη Παρασκευή, τα καθαθάκια που θα κρατούσαμε, όταν θα λέγαμε τα πάθη του Χριστού. Βρήκαμε «τση πέρδικας το μάτι», «τση μέλισσας το μάτι», μα πιο πολύ ψάχναμε να βρούμε «τση βασιήσας το μάτι» (τις άγριες ορχιδέες της Κρήτης). Πεταχτήκαμε και στα Πηγαϊδάκια,²⁹ κόψαμε από τους φρεσκοκαμωμένους κήπους ζουμπούλια, λιγοστά αγριοτριαντάφυλλα και μερικούς καντιφέδες και στοιλίσαμε μ'αυτά τα καθαθάκια μας για τα πάθη του Χριστού.

Το βράδυ τρέξαμε ξανά στην εκκλησιά. Ακούσαμε τα 12 Ευαγγέλια και το «Σήμερον κρεμάται επί ξύλου ο εν ύδασι την γην κρεμάσας».

Η Μεγάλη Παρασκευή ξημέρωσε. Ο πρωινός ουρανός ήταν μουντός, ήες και συμμετείχε κι αυτός στη θλίψη για το θάνατο του Θεανθρώπου. Οι δροσοσταλίδες είχαν κρεμαστεί από τα φύλλα των δέντρων και τα πέταλα των ρουλουδιών, σαν δάκρυα της φύσης για το θάνατο του Κυρίου. Οι άνθρωποι μπαινόβγαϊναν στα σπίτια τους, μιας και σήμερα δεν επιτρεπόταν να πάνε στη δουλειά. Ούτε να παρασύρουν τα σπίτια τους οι

Βυζαντινή εκκλησία στο Λασίθι

νοικοκυρές μέχρι να τελειώσει η εκκλησία, επιτρεπόντων. Εμείς πήραμε, πρωί-πρωί, τα στολισμένα καλαθάκια μας και, πηγαίνοντας από σπίτι σε σπίτι, ρωτούσαμε: να τα πούμε; Λιγοστοί μας απόπαιρναν με τη δικαιολογία: «Μας τα 'παν άθλιο!». Οι περισσότεροι μας έλεγαν: «Να τα πείτε μωρέ κοπέλια». Και τότε αρχίζαμε: «*Σήμερα μαύρος ουρανός, σήμερα μαύρη μέρα, σήμερα όλοι θλιβόνται και τα βουνά ληυώνται, σήμερα έβαλαν βουλή οι άνομοι Οβραίοι, οι άνομοι και τα σκυλιά οι τρεις καταραμένοι. Κι ο Κύριος ηθέλησε να μπει σε περιβόλι, να λάβει δείπνο μυστικό για το λάβουν όλοι. Κι η Παναγιά η Δέσποινα καθόταν μοναχή της και μοιρολόγια έλεγε για το μονογενή της. [...] Σήκω καρδιά, φτιάξε καρδιά, φτιάξε πέντε περόνια. Βάλητε τα δυο στα πόδια του και τ' άλλα δυο στα χέρια, το πέμπτο το φαρμακερό, βάλητε το στη καρδιά του!...]. Και του χρόνου και του χρόνου νάστε καλή».*

Οι πιο πολλοί μας έδιναν αυγά, τα οποία τοποθετούσαμε στο καλάθι που βαστούσαμε. Λίγοι, άνδρες κυρίως, μας έδιναν χρήματα (τρύπες δεκάδες, κοσάρες, κανένα πενήνταράκι και, σπάνια, καμιά δραχμή).

Σαν τελείωσε η βόλτα του χωριού, πήγαμε τα αυγά στον Θεοφίλη, όπου τα εξαργυρώσαμε. Ξεστολίσαμε τα καλαθάκια μας και προσφέραμε τα λουλούδια στον Επιτάφιο, τον οποίο είχαν αρχίσει να στολίζουν οι κοπελιές του χωριού. Ότι λουλούδι είχε το χωριό είχε κοπέλι για το στόλισμα του Επιτάφιου. Εμείς μαζευτήκαμε έξω από την εκκλησία του Αγίου Χαραλάμπους και χτυπούσαμε όλη τη μέρα πένθιμα την καμπάνα. Μερικοί είχαν πάει και στην εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου κι έκαναν το ίδιο.

Στο σπίτι, η μάνα μου έβαψε τα κόκκινα αυγά και τάβαλε σε μια λεκανίδα, για να στεγνώσουν. Όλα ήταν κόκκινα χωρίς ζωγραφιές και «μικηλιμπιδία», αφού ούτε άθλιες μορφές ούτε αυτοκόλλητες εικόνες είχαμε τότε. Ήκαμε και τον «κουενό» με τ' αθεσμένα ροβίθια. Τον τοποθέτησε στην κάμερα, τον σκέπασε με μια (ν) ανάπλη³⁰ και τον άφησε «ν' ανεβεί» για να ζυμώσει την επομένη εφτάζυμα, όπως απαιτούσε το συνήθειο της Λαμπρής.

Το βράδυ η εκκλησιά γέμισε ασφυκτικά, αφού ήρθαν όχι μόνον όλοι σχεδόν οι ξενιτεμένοι του χωριού, αλλά ακόμη και οι ντόπιοι που εκκλησιάζονταν μια φορά το χρόνο. Τα «δασκαλάκια»- έτσι έλεγαν όσους πήγαιναν στο σκολεϊό- μαζευτήκαμε γύρω από τον επιτάφιο και ψάλλαμε τα εγκώμια. Μερικοί τα κατάφεραν πολύ ωραία. Άθλιοι, κακόφωνοι, σαν εμένα, άδικα πασχίζαμε να βρούμε τον κατάλληλο ήχο. Όμως, είχαν τόση κατάνυξη και τόση γνησιότητα αυτά τα εγκώμια που πενήντα χρόνια μετά, κάθε Μεγάλη Παρασκευή, το μυαλό μου γυρνά εκεί, στην εκκλησία του Αγίου Χαραλάμπους, κι ένα δάκρυ συγκίνησης αργοκυλά στο γερασμένο μου πρόσωπο.

Σαν τελείωναν τα εγκώμια και ειπώθηκαν όλα τα ευλογητάρια, οι πιο γεροδεμένοι νέοι του χωριού σήκωσαν τον επιτάφιο και ξεκίνησε η περιφορά του. Μπροστά πηγαίναμε, εμείς τα κοπέλια, κρατώντας τα φανάρια της εκκλησίας, το σταυρό και τα εξαπτέρυγα, και προσπαθούσαμε κάθε τόσο να συμμορφωθούμε στην προτροπή του 'πιτρόπου: «*Σιγά-σιγά μωρέ να πηγαίνετε, να σας ε'φτάνομε και μείς. Ο παπάς είναι γέρος και δε μπορεί να γηλάσ' σαν εσάς. Βαστάτε καλά τα εξαπτέρυγα και το σταυρό να μη μερδεύσουνε σε κινένα δεντρό ή να κουτολήσουνε σε κινένα δώμα».* Πίσω έρχονταν ο Επιτάφιος και ακολουθούσε ο παπάς-Γιάννης, ψέλλοντας με τη βραχνή του φωνή: «*Κύματι θαλάσσης τον κρύψαντα πάλαι...*», ενώ οι γηυκοφώνοι ψαλτάδες συνέχιζαν: «*Ότε κατήλθε προς τον θάνατον η ζωή η αθάνατος...*». Από κοντά κι ο 'πίτροπος με το θυμιατό. Όλο το χωριό μύριζε λιβάνι. Σε κά-

θε σπίτι σταματούσε ο Επιτάφιος. Οι νοικοκυρές έβαζαν σε ένα γαστρό - οι πιο εξελιγμένες σε θυμιατό- δύο τρία κάρβουνα και λίγο λιβάνι και θύμιαζαν. Κάθε οικογένεια περνούσε τρεις φορές κάτω από τον Επιτάφιο, υπό τις ευλογίες του παπά- Γιάννη. Μερικούς αρρώστους τους πέρασαν σηκωτούς κάτω από τον Επιτάφιο. Έτσι καταφορίσαμε ως τα Σκαπετάρια³² και προχωρώντας φτάσαμε στην εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου, όπου έγινε δέση. Από κει κατευθυνθήκαμε στο νεκροταφείο, στον Προφήτη Ηλία, για να βληθούν κι οι αποθαμένοι μας.

Η Φουνάρα της Λαμπρής

Στο μεταξύ είχαν βγει οι Επιτάφιοι κι από τα άλλα χωριά του Λασιθίου. Η νύκτα γέμισε από το «φωτολάψα». Το θεκαπέδιο του Λασιθίου έγινε ένα με το γεμάτο αστέρια πεντάκθαρο ουρανό. Το απερίγραπτο αυτό μεγαλείο συμπλήρωνε το άρωμα από τις ανθισμένες μηλιές, τις κυδωνιές, τις αχλαδιές και τα υπόλοιπα δέντρα, τις κι έβγαίνε η εξαίσια αυτή ευωδία από τον ανθοστόλιστο Επιτάφιο, τις κι ήταν μύρο από την εικόνα του ενταφιασθέντος Κυρίου.

Στο γυρισμό προς το χωριό πέρασαμε από το κλειδωμένο Πηγάδι,³⁵ όπου ο δικός μας επιτάφιος συνάντησε τον Επιτάφιο της Κρουσταλλήνιας (ήνεε ότι παλιά έρχονταν εκεί και ο Επιτάφιος του Μέσα Λασιθίου). Στο μέρος αυτό, καταμεσής του κάμπου, ψάλλθηκε κοινή δέση από τους μοναχούς και το δικό μας παπά. Αντιπαλούσε ο τόπος από τις ψαλμωδίες μέσα στη νυκτερινή σιγαλιά, δίνοντας την ψευδαίσθηση πως κάπου εκεί κοντά θα πρέπει να βρισκόταν ο Παράδεισος κι ήσαν οι άγγελιοι που έψελναν.

Κι ύστερα, γυρίσαμε στο χωριό και καταλήξαμε, όπως γινόταν πάντοτε, στον Αφέντη Χριστό. Αυτοί που κρατούσαν τον Επιτάφιο το σήκωσαν ψηλά μπροστά από την πόρτα της εκκλησίας. Όλοι οι ακολουθούντες την πομπή πέρασαν τρεις φορές από κάτω, «για να τους ξεμιστεύει ο Χριστός από την κακή ώρα».

Ξημέρωσε το Μεγάλο Σάββατο. Η λειτουργία έγινε, όπως πάντα, στον Αφέντη Χριστό, όπου ξεστολίστηκε ο Επιτάφιος. Τα μυρωδικά διανεμήθηκαν στο εκκλησίασμα για να χρησιμεύσουν για το θύμιασμα του σπιτιού ή των αρρώστων ή για το ξεμάτιασμα. Πολλοί που δεν είχαν μεταλάβει τη Μεγάλη Πέμπτη, μετάλαβαν το Μεγάλο Σάββατο.

Μετά τη λειτουργία, τα πιο πολλά κοπέλια τρέξαμε ξανά για τα «*ξύλα της φουνάρας*». Αργά τ' απόγευμα τα μεταφέραμε στον Άγιο Χαράλαμπο και φτιάξαμε εκεί μια μεγάλη θημωνιά. Στην κορυφή βάλαμε ένα όρθιο ξύλο και πάνω του στερεώσαμε ένα τσουβάλι με άχερα, παριστάνοντας τον Ιούδα.

Την προαναγγελία της Ανάστασης άρχισαν να υποδηλώνουν από νωρίς οι κρότοι από τα «*πληκατοίκια*», τις κροτίδες, δηλαδή, που φτιάχναμε μόνοι μας, τυλίγοντας, με ειδικό τρόπο, λιγοστό μπαρούτι, που κλέβαμε από τους κυνηγούς πατεράδες μας, σε χαρτί. Στο τρίγωνο που σχηματιζόταν με τις πολλές δίπλες του χαρτιού, ανοίγαμε μια τρύπα, όπου τοποθετούσαμε λιγοστό φυτίλι (πυραγωγό σχοινίο). Από κει δίναμε φωτιά στο «πληκατοίκι» και το πετούσαμε μακριά,

προκαλώντας με την έκρηξη του δυνατό κρότο. Συχνά, όταν θέλαμε να πειράξουμε κανένα κορίτσι ή να σπάσουμε πλάκα με κάποιο ηλικιωμένο το πετάγαμε κοντά στα πόδια τους και γελάγαμε με τον τρόπο που τους προκαλούσε ο κρότος του. Αξέχαστο θα μου μείνει το πέταγμα ενός πληκατοίκιού μέσα στο σπίτι του γέρο Σ.... από το Γ....., ενέργεια που ανάγκασε το Σ.... να μας πάρει κυνήγι, φωνάζοντας: «*Ανάθεμα σας διαόλοι, δα μου χαλάσετε θέλει το σπίτι. Ανέ 'πίσω κινένα κακομοίρηδες θα κάμω επάε το (ν)τάφο του*».

Ο πατέρας μου πήγε το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου στον Άη Γιώργη και πήρε από τον Αγγελή το κουστομάκι μου. Η μάνα μου πήγε στη μοδί-στρα και παρέλαβε το φουστανάκι της αδερφή μου για το γκίνιασμα της Λαμπρής. Σφάζαμε και το ριφάκι και το κρεμάσαμε στο τσιγκέλι. Ανάψαμε και το φούρνο και ψήσαμε τα εφτάζυμα.

Κοιμηθήκαμε νωρίς-νωρίς για να πάρουμε, όπως έλεγαν οι γονείς μου, «*μια πιπιλιά ύπνο ίσαμε να παίξει η καμπάνα της Ανάστασης*». Στο μεταξύ, μερικοί από τους «τζαναβάρηδες»³⁴ του χωριού, εκμεταλλευόμενοι τον προσωρινό ύπνο των κατοίκων, πήραν από τα πιο κοντινά στην εκκλησιά δώματα μερικές ακόμη αγκαλιές ξύλα και μεγάλωσαν το σωρό για τη «φουνάρα της Λαμπρής», προκαλώντας τις διαμαρτυρίες των ζημιωθέντων, όταν διαπίστωναν την κλεψιά.

Η καμπάνα χτύπησε στην ώρα της. Οι οικογενειάρχες έβγαίναν, ένας-ένας από τα σπίτια τους, συνοδευόμενοι από την φαμελιά τους. Άναβαν στην αυλή του σπιτιού μαν αστοιβίδα, για να κάψουν τον Ιούδα, και ξεκινούσαν για την εκκλησιά. Χαρωπά πρόσωπα σκορπούσαν γύρω τους τη προσδοκία του χαρμόσунου αγγέλιματος. Κι όταν έφτασε η ώρα, βγήκε ο παπάς έξω από την εκκλησία και διάβασε το αναστάσιμο Ευαγγέλιο. Μόλις ακούστηκε το «*Χριστός Ανέστη εκ νεκρών...*» κάποιοι έβαλε φωτιά στα ξύλα. **Η φουνάρα φούντωσε** και ξεπέρασε τα δώματα των σπιτιών στο ύψος. Πολλά κοπέλια και μερικοί νεαροί είχαν βγει στα δώματα και πέταγαν πηλακατζίκια. Αυτή την εικόνα της χαράς συμπλήρωναν οι συνεχείς κωδωνοκρουσίες, αφού οι νέοι του χωριού συναγωνίζονταν ποιος θα παίξει πιο δυνατά και πιο πολύ ώρα την καμπάνα. Ήταν κι αυτό ένα δείγμα αντρειάς. Οι πιο φρόνιμοι φώναζαν: «*Σύρετε μωρέ τα ξύλα πιο πέρα, να μαϊνάρε³⁵ η φωτιά, να μην αρπάξει το σπίτι της Μαρίας του Γ...*».

Οι ευχές έδιναν κι έπαιρναν ανάμεσα στο εκκλησίασμα. Κι όταν η φουνάρα άρχισε να λιγοστεύει έφευγαν μια-μια οι οικογένειες για τα σπίτια τους, ανυπομονώντας να ικανοποιήσουν την πείνα από την πολυήμερη νηστεία. Μερικοί έπαιρναν και μια παλαμιά αναμμένα κάρβουνα για το σπίτι, όπου θα στρωνόταν σε λίγο το πασχαλινό τραπέζι μ' ό,τι καλά είχε ο καθένας, εκτός από αυγά που δεν έπρεπε να φάμε κείνη την ημέρα, γιατί δα βγάζανε «φλούμπες»³⁶ τα ωζά».

Μετά το δείπνο, ολοκληρώσαμε τον ύπνο μας, ενώ η μάνα μου ξαναγύρισε στην εκκλησία για τη λειτουργία, που ήταν, κατά τη γνώμη της, «*η καλύτερη λειτουργία της χρονιάς*». Εκεί την περίμενε και η ανάπληρη γιαγιά μου.

Τα καινούργια μας ρούχα τα φορέσαμε την ημέρα στη Λαμπρή και βγήκαμε στολισμένοι στους δρόμους του χωριού. Η χαρά μας ήταν ανείπωτη. Γκινιάζαμε, βλέπεις, μια φορά το χρόνο, τη Λαμπρή.

Μετά το μεσημέρι κι αφού γευματίσαμε, πήγαμε στην εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου, **για τη δεύτερη Ανάσταση**. Τα κοπέλια και αρκετοί νεαροί πήραν μερικές εικόνες από κάθε εκκλησία του χωριού και, κρατώντας τις, παρατάχθηκαν κυκλικά στον περίβολο της εκκλησίας. Κατά τη διάρκεια του

εσπερινού ανάψαμε στο δρόμο, έξω από τον περίβολο του Αγίου Κωνσταντίνου, δεύτερη φουνάρα, πολύ πιο μικρή, όμως, από την προηγούμενη. Σαν τελείωσε ο εσπερινός, το εκκλησίασμα πέρασε σιγά-σιγά και προσκύνησε όλες τις εικόνες. Οι περισσότεροι χωριανοί κάθισαν, κατόπιν, στα καφενεία για να πιούν ένα καφεδάκι, να κουβεντιάσουν και να ξεσκάσουν λιγάκι, «*να πάρουν*», όπως έλεγαν, «*μια μέρα από το χάρο, σήμερα π' αναστήθηκε ο Χριστός*». Ήταν μια από τις λιγοστές φορές που στα ανδροκρατούμενα καφενεία κάθονταν και γυναίκες. Ανάμεσά τους και κάποιες πρωτεύουσινες, που προσέβηκαν τα διερευνητικά βλέμματα των παρακαθημένων.

Έτσι γιορτάζαμε άθλιωτο στο χωριό μου τη μεγάλη βδομάδα και το Πάσχα. Το πόσο είμαστε τότε ευτυχισμένοι, μέσα στην απλοϊκή μας ζωή, κι ας ήταν λιγοστά τα αγαθά μας, δεν μπορούσαμε, τότε, να το αντιληφθούμε. Δεν είχαμε, άθλιωτο, μέτρο σύγκρισης. Έπρεπε να περάσουν τα χρόνια, για να εκτιμήσουμε αυτό που είχαμε. Ας κρατήσουμε μέσα μας την ανάμνηση της ομορφιάς του.

- 1 **Σημείωση:** Δεν επαναλαμβάνονται οι επεξηγήσεις λέξεων που έχουν αναφερθεί σε προηγούμενα δημοσιεύματά μας στην ίδια εφημερίδα.
- 2 Τοποθεσία στο κάμπο του Λασιθίου, κοντά στον Πινακιανώ.
- 3 **Βωλοκόπος**, είδος τσάπας, κατάλληλο για το σπάσιμο των σβώλων.
- 4 **Ζούμπερο**, το ζώο.
- 5 **Μουστουχωμένος**, αυτός που φορά φίμωτρο (μουστουχα, μουστουχώνω).
- 6 **Λαλή**, κατευθύνω, καθοδηγώ, προχωρώ (λάληε= πήγαινε, προχώρα).
- 7 **Ρόβι**, είδος μπιζελιού που χρησιμοποιείται ως τροφή ζώων.
- 8 **Ταγή**, η βρώμη
- 9 **Ποσάζω**, ετοιμάζω, τακτοποιώ, αποτελειώνω.
- 10 **Τριχοντροβιάς**, σκληρή, μακρόστενη σακούλα, κατασκευασμένη από τρία αίγας, με μακριά λαβή για να κρεμάται εύκολα στο σαμάρι του γαϊδάρου ή αλλού.
- 11 Παντοπόλης του χωριού μου παλιότερα.
- 12 **Χηβιάς**, ο χαβιάς.
- 13 **Τρουβιάς**, πάνινη υφαντή σακούλα.
- 14 **Σκαρβέλι**, προεξοχή του σαμαριού που χρησίμευσε για το δέσιμο του σχοινιού κατά το φόρτωμα του γαϊδάρου και για το κρέμασμα διαφόρων αντικειμένων.
- 15 **Φουνάρα**, η μεγάλη φλόγα.
- 16 **Κηλόστρα**, μεγάλο κηδί δένδρου.
- 17 **Αγκαρασθιά**, είδος θάμνου.
- 18 **Σάζω**, τακτοποιώ, επισκευάζω, κατασκευάζω.
- 19 **Βουκολιάς**, χώρος εναπόθεσης απορριμμάτων, περιττωμάτων ζώων, κυρίως
- 20 **Ανάδοση**, υγρασία
- 21 **Γκινιάζω**, εγκαινιάζω, βάζω κάτι για πρώτη φορά.
- 22 Περιοχή κοντά στη Μονή Κρουσταλλήνιας που πήρε το όνομα αυτό από τις στέρνες που υπήρχαν στην περιοχή αυτή
- 23 **Ρίφι**, το κασικάκι
- 24 **Κάσα**, βρωμιά πόγω απηυσιάς.
- 25 **Παπούλα**, είδος μπιζελιού.
- 26 **Χοχλιός**, το σαλιγκάρι
- 27 **Ζεύκι**, το δείπνο. Υπονοούσαν το Μυστικό Δείπνο του Ιησού.
- 28 Τοποθεσία στο λόφο της Κεφάλας.
- 29 Τοποθεσία κοντά στο λόφο της Κεφάλας
- 30 **Ανάπλη**, ράσινη υφαντή κουβέρτα
- 31 **Γλακώ**, τρέχω
- 32 Τοποθεσία κοντά στο χωριό μου.
- 33 Τοποθεσία κοντά στη Μονή Κρουσταλλήνιας
- 34 **Τζαναβάρης**: νεαρός, έφηβος με επαστατική, συνήθως, διάθεση (από την αγγλική λέξη: younger).
- 35 **Μαϊνάρω**, μετριάζω, λιγοστεύω
- 36 **Φλούμπες**, κόκκινες φουσκάλες στο δέρμα

Η ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

(2η συνέχεια)

Μιχάλης Κασσωτάκης

Γιάννης Καραβαλιάκης

2.4. Το Παράρτημα τους Γυμνασίου της Νεάπολης στο Τζερμιάδω

2.4.1. Πρώτη περίοδος 1943-48. Άτυπο Παράρτημα

Παρά την ύπαρξη Αστικού Σχολείου στο Τζερμιάδω, 150 και πλέον γυμνασιόπαιδες του οροπεδίου Λασιθίου της εποχής εκείνης ήταν αναγκασμένοι να φεύγουν, κάθε χρόνο, από τα σπίτια τους και να εγκαθίστανται σε γειτονικές πόλεις (στη Νεάπολη, στον Άγιο Νικόλαο, στο Καστέλι Πεδιάδος, στη Βιάννο, στο Ηράκλειο), όπου λειτουργούσαν Γυμνάσια, προκειμένου να συνεχίσουν εκεί τις σπουδές τους. Η φοίτηση στο Αστικό Σχολείο Γεωργικής Κατεύθυνσης δεν ανταποκρινόταν στις φιλοδοξίες και στα όνειρα πολλών λασιωτών της εποχής εκείνης, οι οποίοι έδειχναν ιδιαίτερη προτίμηση στις κλασικού τύπου γυμνασιακές σπουδές. Δεν είναι, άλλωστε, τυχαίο ότι ο ίδιος ο τότε Διευθυντής του Αστικού Σχολείου ζητούσε από τις αρμόδιες υπηρεσίες να μετατραπεί το Αστικό Σχολείο Τζερμιάδω σε Γυμνάσιο, για να σταματήσει η μετακίνηση μαθητών από το Λασιθί σε άλλες περιοχές και να εκλείψουν οι συνακόλουθες δυσκολίες.

Στις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι νεαροί μαθητές της εποχής εκείνης, ζώντας μακριά από τις οικογένειές τους, έρχονταν να προστεθούν κι εκείνες που δημιουργούσε η γερμανο-ιταλική κατοχή.

Απίστευτες φαίνονται σήμερα οι συνθήκες, υπό τις οποίες ζούσαν και πορεύονταν, κατά την περίοδο αυτή, τα μικρά λασιωτάκια (πολλά ηλικίας 12-15 ετών) για να μπορέσουν να σπουδάσουν. Μένοντας μόνα, μακριά από τις οικογένειές τους, συχνά σε ακατάλληλα, ανοικιασμένα δωμάτια, είχαν τα ίδια την φροντίδα του μικρού νοικοκυριού τους (μαγειρέμα, συγύρισμα του σπιτιού, πλύσιμο των ρούχων τους κτλ.), παράλληλα με τη μελέτη των σχολικών τους μαθημάτων.

Για να σταματήσουν, όπως υποστηριζόταν τότε, οι ταλαιπωρίες των παιδιών, δημιουργήθηκε, το 1943, στο Τζερμιάδω άτυπο παράρτημα του Γυμνασίου της Νεάπολης, στο οποίο άρχισαν να φοιτούν οι περισσότεροι από τους οροπεδιάτες εφήβους. Η σύσταση και η λειτουργία του παρατήματος διευκολύνθηκε από τις συνθήκες που επικρατούσαν στο οροπέδιο Λασιθίου, την περίοδο της κατοχής, λόγω της πλούσιας παραγωγής ποικίλων γεωργικών προϊόντων, η οποία εξασφάλιζε σχετική άνεση διαβίωσης στους κατοίκους του, σε σύγκριση με άλλες γειτονικές περιοχές. Ας μας διαφεύγει ότι πολλοί από τους κατοίκους των γειτονικών προς το οροπέδιο περιοχών συντηρήθηκαν, κατά τη διάρκεια της γερμανοϊταλικής κατοχής, από τα προϊόντα που παρήγαγε το Λασιθί, τα οποία μεταφέρονταν κρυφά, λόγω της σχετικής απαγόρευσης των κατακτιτών, με γαϊδούρια και μουλάρια σε διάφορα μέρη της Κρήτης. Για το λόγο αυτό, το Λασιθί θεωρούνταν, την περίοδο της κατοχής, «γη της επαγγελίας», όπου όλοι ήθελαν να ζήσουν. Αυτό αποτέλεσε κίνητρο για την απόφαση μερικών καθηγητών της εποχής εκείνης να διδάξουν στο Λασιθί, αφού, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που παραθέτουμε στη συνέχεια, είχαν και κάποια τυχερά, ιδιαίτερα εκτιμώμενα τα χρόνια εκείνα. Τα τυχερά ήταν τα εξής:

α) *Μερίδιο από τις εις είδος εισπράξεις των εκπαιδευτικών τελών.* Οι μαθητές του Γυμνασίου πλήρωναν κάθε τρίμηνο κάποιο χρηματικό ποσό, τα αποκαλούμενα εκπαιδευτικά τέλη. Κατά τη διάρκεια της κατοχής, τα τέλη αυτά είχαν συρρικνωθεί, λόγω του πληθωρισμού, σε ασήμαντο ποσό. Εικάζεται ότι στο Παράρτημα Τζερμιάδω

είχε δοθεί η δυνατότητα να πληρώνονται τα εκπαιδευτικά τέλη από τους μαθητές σε είδος, συνθιγμένος τρόπος συναλλαγής κατά την εποχή εκείνη. Το πιο άφθονο είδος ήταν, ασφαλώς, οι πατάτες, με τις οποίες αρκετοί μαθητές πλήρωναν τα εκπαιδευτικά τέλη.

Προς επιβεβαίωση της τακτικής αυτής παραθέτουμε απόδειξη πληρωμής των εκπαιδευτικών τελών από μαθητή της Στ' τάξης του Γυμνασίου Σηφάκη Εμμανουήλ, με ημερομηνία 3-5-1944, από την οποία προκύπτει ότι ο εν λόγω μαθητής έδωσε έναντι του απαιτούμενων διδάκτρων 3 οκάδες πατάτες.

Απόδειξη πληρωμής σε είδος (3 οκάδες πατάτες) εκπαιδευτικών τελών στο Γυμνάσιο Τζερμιάδω, το 1944 (Αρχείο Ιωάννη Καραβαλιάκη)

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως, όταν ο Γυμνασιάρχης θα πήγαινε να καταθέσει στο Δημόσιο Ταμείο τα εισπραχθέντα τέλη, δεν θα κουβαλούσε μαζί του τις πατάτες (!), που είχαν συγκεντρωθεί από τις εισπράξεις των παραπάνω τελών. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι οι πολύτιμοι κόνδυλοι θα είχαν διανεμηθεί μεταξύ των καθηγητών, οι οποίοι σε αντάλλαγμα θα είχαν πιθανόν εξοφλήσει με πληθωρικό χρήμα το αντίτιμό τους.

β) *Μερίδιο από τη διανομή άρτων.* Πρόκειται για γεγονός, το οποίο έζησε ο ένας από μας (Ι. Καραβαλιάκης), ως μαθητής τότε του Γυμνασιακού Παρατήματος Τζερμιάδω. Ήταν Φεβρουάριο του 1944. Η μεγάλη χιονιά είχε αποκλείσει στο οροπέδιο πολλούς ξένους. Στην τοπική εορτή του Αγίου Χαραλάμπους το εκκλησιαστικό συμβούλιο αποφάσισε να μοιράσει τους άρτους στο εκκλησιαστικό, αλλά να τους διανείμει μεταξύ των ξένων που είχαν αποκλειστεί στο χωριό, περιλαμβανομένων, βέβαια, και των καθηγητών του γυμνασιακού παρατήματος. Στον έναν από τους συγγραφείς της παρούσας εργασίας, αποκλεισμένο, επίσης, στον Τζερμιάδω ανατέθηκε η μεταφορά των άρτων στους δύο καθηγητές που διέμεναν σε ένα «ονταδάκι», στο κέντρο του χωριού. Ήσαν τυλιγμένοι με κουβέρτες και κάθονταν στη μέση του δωματίου, κοντά στην αναμμένη φουφού, παρακολουθώντας με αγαλλίαση την κατασρόφα που έβραζε. Αληθινά θα μείνει το ξέσπασμα της σχεδόν παιδιαστικής χαράς τους, όταν αντίκρισαν το μεγάλο σταρένιο άρτο. Σημειώτεον ότι η γεύση του σταρένιου ψωμιού την εποχή εκείνη ήταν γνωστή μόνο από το αντίδωρο που δίνεμαν οι ιερείς στις εκκλησίες. Ένας μεγάλος σταρένιος άρτος ήταν, λοιπόν, πολύτιμο δώρο.

Το παράρτημα είχε τις 4 πρώτες τάξεις του Γυμνασίου, δηλαδή την Γ', Δ', Ε' και Στ', όπως ονομαζόταν τότε, λόγω του τυπικά ισχύοντος θεσμού του οκτατάξιου Γυμνασίου. Οι τάξεις αυτές στεγάστηκαν στις αίθουσες του μη λειτουργούντος, λόγω έλλειψης μαθητών Αστικού Σχολείου, σε μία αίθουσα που είχε παραχωρηθεί από το Δημοτικό Σχολείο, καθώς και σε διάφορους ιδιωτικούς χώρους, τελείως ακατάλληλους για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Η Στ' τάξη, με 5 μαθητές, στεγάστηκε στην τελευταία προς νότο αίθουσα του κτιρίου του παλιού Δημοτικού Σχολείου. Η Ε' τάξη, με 15 μαθητές, μεταξύ των οποίων και ο ένας από τους συγγραφείς της παρούσας εργασίας, στεγάστηκε στο φούρνο του Θεοδωράκη, απέναντι από το παλιό Ταχυδρομείο. Οι δύο άλλες τάξεις Γ' και Δ', στεγάστηκαν,

κατά καιρούς, στο οίκημα του Εμμ. Ανυφαντάκη (παλιό Ειρηνοδικείο), στην αίθουσα Γ. Ανυφαντή, στην εκκλησία του Αγίου Χαραλάμπους και αλλού.

Η πρωινή προσευχή, με συγκέντρωση όλων των μαθητών, πραγματοποιούνταν στον ελεύθερο χώρο, που υπήρχε τότε στη συμβολή του περιφερειακού δρόμου του οροπεδίου με εκείνο που οδηγεί στο Δημαρχείο, ιδιοκτησία των κληρονόμων Κυπριωτάκη.

Η εξέλιξη του αριθμού των μαθητών που φοίτησαν στο Παράρτημα του Γυμνασίου της Νεάπολης στο Τζερμιάδω, κατά την πρώτη περίοδο της λειτουργίας του, φαίνεται στον πίνακα 5.

Πίνακας 5

Εξέλιξη του αριθμού των μαθητών του Γυμνασιακού Παραρτήματος Τζερμιάδω από σχολικό έτος 1943-44 έως και το σχολικό έτος 1947-48

Σχολικό έτος	Τάξεις που λειτουργήσαν	Αριθμός μαθητών
1943-44	Γ'	59
1944-45	Γ', Δ'	135
1945-46	Γ', Δ', Ε'	172
1946-47	Γ., Δ', Ε' Στ'	224
1947-48	Γ', Δ'	123

Προϋπόθεση, για να λειτουργήσουν οι διάφορες σχολικές τάξεις, τέθηκε αργότερα η ύπαρξη 30 τουλάχιστον μαθητών. Φαίνεται ότι ο όρος αυτός δεν εξασφαλίστηκε κατά το 1947-48, με αποτέλεσμα να λειτουργήσουν δύο μόνον τάξεις οι Γ και Δε γεγονός που ανάγκασε, πιθανόν, τους μαθητές των υπόλοιπων τάξεων, είτε να μεταβούν σε γειτονικά Γυμνάσια, είτε να διακόψουν τις σπουδές τους. Σημαντικό πρόβλημα για τη λειτουργία των διαφόρων τάξεων αποτελούσαν, όπως προκύπτει από έγγραφα της εποχής εκείνης, η ανεπάρκεια της κτιριακής υποδομής και, κυρίως, η έλλειψη διδακτικού προσωπικού μετά την απελευθέρωση.

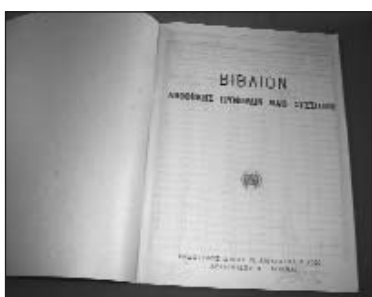
Η ανεπάρκεια και η ακατάλληλότητα των χρησιμοποιούμενων αιθουσών για τη λειτουργία του Γυμνασιακού Παραρτήματος τροφοδότησαν το αίτημα για την ανέγερση νέου διδακτηρίου. Το αίτημα αυτό κορυφώθηκε κατά το διάστημα από τα τέλη της δεκαετίας του 1940 έως τις αρχές του 1950. Για το ζήτημα αυτό παρέχονται περισσότερες πληροφορίες στην επόμενη ενότητα της παρούσας εργασίας.

Στο Γυμνασιακό Παράρτημα Τζερμιάδω, εκτός από τους καθηγητές του Αστικού Σχολείου, που αναφέραμε στο δημοσίευμα του προηγούμενου φύλλου της ΔΙΚΤΗΣ, δίδαξαν και οι εξής ακόμη: Μενεγάκης Κων., φιλόλογος από τις Λίμνες, Ροβίτης, φυσικός από το Βραχόσι, Μπουραντάς, Εμμ., φυσικός από τη Φουρνή, Μιγάδης Ιωάνν., μαθηματικός από τον Μοχό, Επιτροπάκης Ιωάνν., μαθηματικός από το Μεραμπέλο και Χαϊδεμενάκης Αλέξ., γυμναστής. Αρκετοί από αυτούς ανήκαν οργανικά στο Αστικό Σχολείο.

Το Γυμνάσιο της Νεάπολης ασκούσε ουσιαστικό έλεγχο στη λειτουργία του Παραρτήματος, το οποίο όφειλε να γνωστοποιεί στο Γυμνασιάρχη Νεαπόλεως τα αποτελέσματα των εισαγωγικών, προφορικών και γραπτών προαγωγικών εξετάσεων, την είσπραξη των εκπαιδευτικών τελών και κάθε άλλη διοικητική πράξη ή μεταβολή του προγράμματος. Η εξάρτηση αυτή όχι μόνο προσέθετε φόρτο εργασίας στο προσωπικό του Παραρτήματος, αλλά δημιουργούσε και λειτουργικά προβλήματα, λόγω της δυσκολίας των επικοινωνιών της εποχής εκείνης, τις οποίες επιδείνωναν οι κακοκαιρίες κατά τη διάρκεια του χειμώνα και ο αποκλεισμός του από τον υπόλοιπο νομό, εξαιτίας των χιονοπτώσεων.

Ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα ήταν η δυσκολία εξασφάλισης του αναγκαίου διδακτικού προσωπικού για τη λειτουργία του Παραρτήματος. Η δυσκολία αυτή οδηγούσε είτε στην πρόσληψη διδακτικού προσωπικού, αν αυτό ήταν δυνατό, που πληρώνονταν από την Κοινότητα Τζερμιάδω, είτε στην πρόσθετη ανάληψη της διδασκαλίας μαθημάτων από το υπάρχον προσωπικό χωρίς να έχει πάντοτε την κατάλληλη ειδικότητα, είτε στην περικοπή ωρών διδασκαλίας, είτε στη μη διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων (βλ. φωτογραφίες σχετικών εγγράφων του 1947 και του 1955). Σε ορισμένες, μάλιστα, περιπτώσεις διατασσόταν από τον αρμόδιο Επιθεωρητή η μη λειτουργία οδκλήρων τάξεων, λόγω έλλειψης διδακτικού προσωπικού. Οι αναστατώσεις αυτές στη λειτουργία του σχολείου είχαν σημαντικές επιπτώσεις στην εκπαίδευση των παιδιών της περιοχής, ορισμένα από τα οποία αναγκάζονταν να μετακομίζουν σε άλλες περιοχές για να συνεχίσουν εκεί τις σπουδές τους και άλλα να τις διακόπτουν εντελώς.

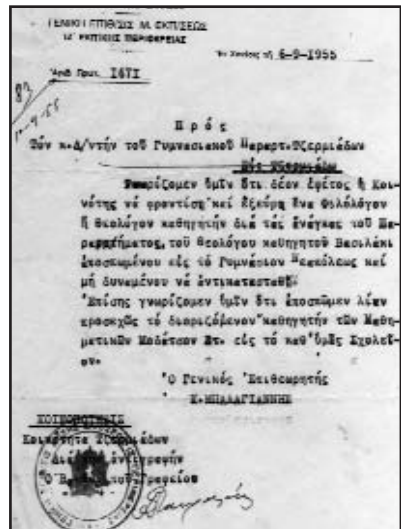
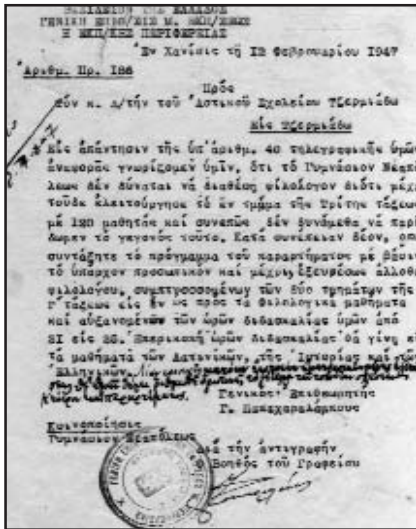
Κατά την περίοδο 1946-1949, καταβλήθηκε προσπάθεια να λειτουργήσουν στο Γυμνασιακό Παράρτημα του Τζερμιάδω μαθητικά συσσίτια, με στόχο την ανακούφιση των μικρών μαθητών, πολλοί από τους οποίους παρέμεναν στο σχολείο νηστικοί, όλη την ημέρα. Δυστυχώς, η λειτουργία των μαθη-

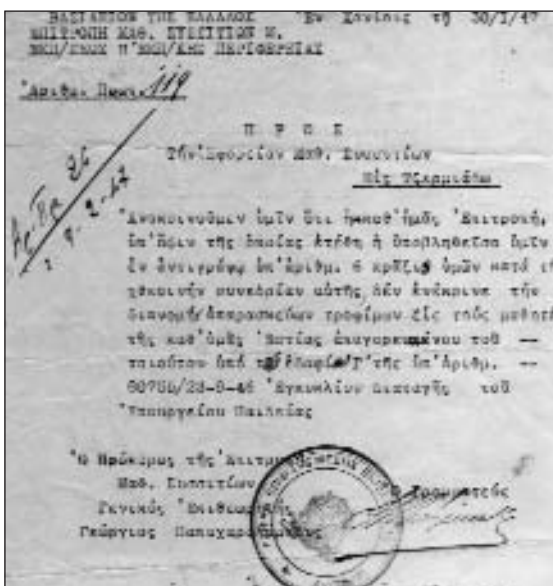
Βιβλίο αποθήκης τροφίμων μαθητικού συσσιτίου και πρόχειρο βιβλίο συσσιτίου του έτους 1947.

τικών συσσιτίων δεν ήταν δυνατή, κατά τα πρώτα έτη δημιουργίας του θεσμού αυτού, λόγω έλλειψης κατάλληλων χώρων και μαγειρικών σκευών. Για το λόγο αυτό, τα τρόφιμα, που στέλνονταν στο σχολείο, μοιράζονταν αμαγείρευτα στους μαθητές, ενώ σε άλλες περιπτώσεις κάτι τέτοιο δεν επιτρεπό-

ταν από τους διοικητικούς προϊσταμένους της εκπαίδευσης. Από το 1947 και μετά, τα παραπάνω συσσίτια λειτούργησαν με πολλές δυσκολίες, προσθέτοντας σημαντικό φόρτο εργασίας στο προσωπικό του σχολείου και στα μέλη της οικείας σχολικής επιτροπής.

Έγγραφο του Γενικού Επιθεωρητή Κρήτης για την αδυναμία διάθεσης διδακτικού προσωπικού στο Γυμνασιακό Παράρτημα του Τζεμιάδω. (Αρχειό Π.Ε.Ο.Λ.)

Έγγραφο του 1947 με το οποίο απαγορεύεται η διανομή απαράσκευων τροφίμων στους μαθητές (Αρχειό Π.Ε.Ο.Λ.)

ΟΡΟΠΕΔΙΟ: «ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ»

Δεν έχω την τιμή να είμαι από το Οροπέδιο και δεν έχω και παράπονο για τον τόπο καταγωγής μου. Ωστόσο, είμαι μια φίλη του Οροπεδίου και βρήκα αυτό το βήμα για να γράψω πέντε-έξι παράδες για αυτόν τον τόπο, που μπορεί να φαίνεται ξεχασμένος από Θεό και ανθρώπους, μα που στα μάτια μου φαντάζει ευλογημένος. Ανεβαίνοντας κανείς προς το Οροπέδιο, όχι σαν περαστικός, γιατί δεν είναι πέρασμα, παρά μόνο προορισμός, παίρνει αμέτρητες στροφές και εύλογα του γεννιέται ενδόμυχα το ερώτημα : «Μα που πάω;» Όταν, όμως, περάσεις τα Σελιά και σταθείς εκεί ψηλά, δεν μπορείς παρά να μείνεις εκστατικός μπροστά σε αυτό που αντικρίζεις. Μια πανέμορφη πεδιάδα στην αγκαλιά ναυψηλών βουνών. Ποια φαντασία θα μπορούσε να το σκεφτεί αυτό, ποιος πλάστης; Σκεφτόμενη την κατοικία του Θεού, Τον φανταζόμουν σε μια ψηλή κορφή και

γύρω του σύννεφα. Μα τούτο εδώ το μέρος, φαντάζει πιο ιδανικό. Ψηλές κορφές απάπτητες και αγέρωχες και ένας πανέμορφος «κίπος» για τους περιπάτους Του. Ίσως, απέχει από το «μοντέλο» τουριστικού προορισμού των ημερών μας, που θέλει ακρογιαλιές και βουή, αλλά αυτό το κάνει ακόμα πιο μοναδικό, το κάνει προορισμό για τους «μυημένους» στην αληθινή ομορφιά, τη γνήσια, την αυθεντική, τη θεϊκή!

ΘΕΜΑΤΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

του Γιώργου Μπίμπα

Βότανα και φυτά του Λασιθίου

(συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο)

Χάρηκα ιδιαίτερα διότι πολλοί αναγνώστες της ΔΙΚΤΗΣ βρήκαν ενδιαφέρον το ΘΕΜΑ "Βότανα και φυτά του Λασιθίου".

Μεταξύ αυτών είναι και η αγαπητή σε όλους μας Δανάη Χαλαμπαλάκη η οποία στις πληροφορίες που έγραψε για το φυτό ΔΡΥΛΟΣ μου πρόσθεσε και τις δικιές της ότι : ο ΔΡΥΛΟΣ αφθονεί στο Μεραμπέλλο και ιδιαίτερα στο ύψωμα του Τιμιού Σταυρού έξω από την Νεάπολη. Στη Νεάπολη μάλιστα έφαγε πολλή φορές Δρύλλους μαγειρεμένους "ντερ μπιε". Στο Μεραμπέλλο συναντάται πολύ συχνά το επώνυμο ΔΡΥΛΕΡΑΚΗΣ που πιθανότατα προέρχεται από το ΔΡΥΛΟ ή ΔΡΥΛΛΟ.

Ύστερα από την παραπάνω εισαγωγή θα συνεχίσω με αποσπάσματα από τις λαογραφικές καταγραφές μου για τα βότανα και φυτά του Λασιθίου βάζοντας πρώτο τον Αντίταμο.

Αντίταμος ή Δίταμος ή Έρωντας

Στη βοτανική λέγεται Αμάρακο το δίκταμον ή Ορίγανον η δίκταμος.

Το συναντάμε αυτοφυές στα απόκρυμνα δετάρια της Δίκτης αλλή και σε όλα τα βουνά της Κρήτης σε μεγάλο υψόμετρο.

Είναι φυτό πολύ αρωματικό ποώδες και αειθαλές. Τα φύλλα του είναι καρδιόσχημα, χνουδωτά και έχουν χρώμα γκριζοπράσινο. Ανθίζει το καλοκαίρι κατά το μήνα Ιούλιο. Τα άνθη του, πολλά μαζί σε σχήμα κόλλυκα με πολλή πέταλα, σπριζίνονται σ' ένα μίσχο ο οποίος βγαίνει πάνω από τα φύλλα του φυτού και κόπτεται από το βάρος τους.

Την περίοδο του Ιουλίου το άρωμα του φυτού είναι τόσο έντονο που γίνεται αισθητό από απόσταση πολλών μέτρων. Αυτήν την περίοδο γίνεται η συλλογή του φυτού (κόβονται τα φύλλα) το οποίο στη συνέχεια αποξηραίνεται σε σκιά και φυλάσσεται σε γυάλινα (κατά προτίμηση) δοχεία τα οποία καλόν είναι να κλείνουν αεροστεγώς για να μη χάνεται το άρωμα.

Το φυτό είναι χρήσιμο για την αρωματοποιία αλλή οι ντόπιοι το χρησιμοποιούσαν ανέκαθεν ακατέργαστο σαν βότανο.

Στους Νομούς Ηρακλείου και Λασιθίου χρησιμοποιείται κυρίως το αφέψημα του (τσάι). Θεωρείται ακριβό ρόφημα (όταν προέρχεται από μη καλλιεργημένο φυτό) και πολύ ωφέλιμο για το στομάχι.

Προσωπικά όμως εγώ βρήκα ότι είναι πολύ δυνατό (έχει πολύ "σπίρτο") και ερεθίζει το ευαίσθητο στομάχι όταν είναι αδειανό. Πειραματιζόμενος πάνω στο τσάι του βρήκα ότι, ανακουφίζει από τον πονοκέφαλο και φέρνει ευχάριστο ύπνο, όταν το πάρει κανείς με μέλι ή ζάχαρη το βράδυ μετά από ελαφρύ δείπνο.

Στη Νομό Χανίων το χρησιμοποιούν ευρύτερα και θεωρούν ότι ωφελεί και σε παθήσεις του ήπατος. Γενικά το θεωρούν βότανο πολύ επούλωτικό.

Ο δίκταμος ήτο γνωστός από αρχαιοτάτων χρόνων και ποτέ δεν έπαυσε η χρήση του είτε από την αρωματοποιία είτε από την βοτανική.

Κατό την αρχαιότητα επιστεύαν ότι ευδοκίμει μόνο στην Κρήτη και για το λόγο αυτό ο Ιπποκράτης το αναφέρει ως δίκταμον το Κρητικόν.

Χρησιμοποιείτο συχνά ως Εμμηναγωγόν και ως βοηθητικό στους δύσκολους τοκετούς. Ο Θεόφραστος π.χ. έχει γράψει : «...το δε δίκταμον ίδιον της Κρήτης, θαυμάσιον...χρήσιμον μάλιστα δε προς τόκους των γυναικών.»

Επίστευαν ότι έχει μεγάλην επούλωτική δράση την οποίαν, κατά την παράδοση, οι άνθρωποι ανεκάθιψαν όταν παρατηρούσαν τα αγριοκάτσικα που τα χτύπαγε κάποιο βέλος, χωρίς να τα σκοτώσει. Μόλις διέφευγαν πήγαιναν και έτρωγαν δίκταμο τον οποίον αφού μασούσαν τον τοποθετούσαν σαν αλοιφή πάνω στο τραύμα. Με τον τρόπο αυτόν κατάφεραν να επούλωθαι να επούλωθαι το τραύμα το οποίον δημιούργησε νέο ιστό, από μέσα προς τα έξω, ο οποίος τελικά πέταγε έξω το τμήμα του βέλους που είχε μείνει μέσα στο σώμα τους.

Αυτή τη δοξαρία την αναφέρει και ο Θεόφραστος και την πιστεύει ως αληθινή (Αληθές δε φάσιον είναι περι βελών ότι φαγούσαισιν όταν τοξευθώσιν, εκβάλληι).

Αυτή η δοξαρία πρέπει να είναι πολύ παλαιά διότι ο Βιργίλιος στην «Αινειάδα» την αναφέρει ως εξής : «... Τότε η Αφροδίτη συγκινηθείσα από τους φοβερούς πόνους του γιού της πάει στην Κρήτη και μαζώνει τη δίκταμο που είναι ένα φυτό που το κυνηγά το αγριοκάτσικο και το τρώει όταν το κτυπήσουν τα βέλη του κυνηγού.»

Έχομε ακόμη μία αναφορά στο δίκταμο από το Διοσκουρίδη, που ομιλεί περί δίκταμίνου οίνου. Δεν μπόρεσα να βρω πληροφορίες για το πώς έφτιαχναν αυτόν τον δίκταμίνου οίνου (κρασί). Υποθέτω ότι απλώς του έδιδαν άρωμα δικάτμου.

Την βυζαντινή περίοδο φαίνεται επίσης ότι κάναμε χρήση του δικάτμου διότι ο βυζαντινός ιατρός Αέτιος ο Αμιδηνός στο έργο του περί «δακνόντων ζώων» μνημονεύει αλοιφές και έμπλαστρα από δίκταμον. Αναφέρει επίσης τσάι από δίκταμον με την ονομασία «Έψημα Κρητικόν».

Ο Αντίταμος ή Δίταμος ή Δίταμος ή Έρωντας έχει και άλλες ονομασίες. Λέγεται π.χ. και μαλλιάρχορτο επειδή τα φύλλα του είναι χνουδωτά (μαλλιάρ) ή στοματόχορτο επειδή εάν μασηθεί πιστεύεται ότι θεραπεύει τις τυχόν υπάρχουσες πληγές του στόματος αλλή και εξαφανίζει την κακοσμία του.

Ένας ξένος ερευνητής ο F. W. Sieber το λέει στοματόχορτο αλλή αυτήν την ονομασία δεν την βρήκα πουθενά αλλή ούτε την άκουσα από κανένα και πιστεύω ότι την κατέγραψε λανθασμένα.

Από τους ξένους αυτός που έχει καταγράψει σωστά το φυτό και έχει στο βιβλίο του και φωτογραφία του είναι ο John Sibthorp στο «Florae Graecae».

Το φυτό αυτό ήτο ανέκαθεν περιζήτητο και από την αρωματοποιία και για αυτό κατά καιρούς καλλιεργήθηκε σε πολλά μέρη της Κρήτης. Ενθυμούμαι ότι καλλιεργήθηκε και στο Λασιθί σε Κηπούλια. Καλλιεργημένος όμως απεδείχθη ότι δεν έχει ούτε την ποιότητα ούτε την ποσότητα του αιθέριου ελαίου που έχει το αυτοφυές στην άγρια φύση.

Συστηματική καλλιέργεια δικάτμου είχε γίνει στην Κρήτη και προ του 1930 αλλή σε πολύ μεγαλύτερη έκταση καλλιεργήθηκε από το 1950 και μετά στη περιοχή Εμπάρου και Βιάννου Ηρακλείου, όπου ξεριζώσαν ολόκληρα λιόφυτα για να φυτέψουν Έρωντας.

Δυστυχώς η απληστία και η κουτοπονηρία ορισμένων καλλιεργητών έρριξε την αξία του προϊόντος σε βαθμό που έμεινε στα αζήτητα. Τούτο συνέβη διότι για να έχουν μεγάλη παραγωγή χρησιμοποιούσαν πολλά λιπάσματα και πολλές κοπριές μαζί με πολλά ποτίσματα τα οποία υποβάθμισαν την ποιότητα του προϊόντος.

Στο τέλος ολόκληρες σοδειές πετάχτηκαν σαν μπόζα στις όχθες των ξεροποτάμων της περιοχής. Πολλοί καλλιεργητές κατεστράφησαν οικονομικά διότι είχαν δανειστεί από την Αγροτική Τράπεζα και δεν μπορούσαν να εξοφλήσουν.

Ένας λαϊκός ριμαδόρος είχε τότε λαιδορήσει το φαινόμενο με τους εξής στίχους :

« Όταν θα δεις τον Έρωντα
στον ποταμού την άκρα
θα δεις και τη Μπαρτίσσα
μ' αντιοκνένια βράκα.»

Υπάρχει ένας μύθος ότι ο Δίταμος ήταν ένας αρωματοποιός με το όνομα Αμάρακος. Σε ένα σκεύος εφύλασσε ένα πολύτιμο άρωμα που άρεσε στο Δία. Από απροσεξία έσπασε το σκεύος και χύθηκε το άρωμα. Θύμωσε ο Δίας και τον μεταμόρφωσε στο φυτό που είναι γνωστό στις μέρες μας ως "Δίταμο" ώστε να διατηρηθεί για πάντα το περίφημο άρωμά του.

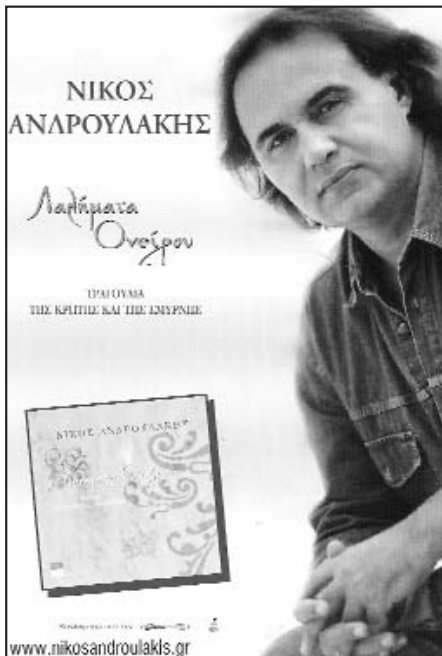
«Αγαπώ το Οροπέδιο και τους ανθρώπους του και το επισκέπτομαι συχνά. Μ'αρέσει ο αέρας του.»

Ο Νίκος Ανδρουλάκης ΣΥΖΗΤΑ με τον Πρόεδρο του «ΔΙΚΤΑΙΟΥ»

Βράδυ Μαρτίου στην Ηλιούπολη. Ο Πρόεδρος του Δικταίου, Γιώργος Μακράκης, συνομιλεί με τον Οροπεδωτικό καταγωγής καλλιτέχνη Νίκο Ανδρουλάκη. Η κουβέντα ήταν εφ' όλης της ύλης, γυρνούσε όμως πάντα στην Κρήτη, στο Οροπέδιο.

Ο Νίκος, γιος του θρυλικού Μανώλη Ανδρουλάκη, γεννήθηκε στο Αβδού. Η μητέρα του ήταν από το Τζεργιάδω και η θύμηση του Νίκου είναι γεμάτη από τον Λασιθιώτικο κάμπο και τα περήφανα βουνά. Στο Δημοτικό Σχολείο του Τζεργιάδου έκανε την πέμπτη τάξη του Δημοτικού Σχολείου ο Νίκος, ενώ ακόμα δεν μπορούσε να φανταστεί το μέλλον που προδιαγραφόταν μπροστά του.

Τα πρώτα του καλλιτεχνικά βήματα τα έκανε στο Ηράκλειο. Ωστόσο, το 1985, παίρνει την απόφαση να ανέβει στην Αθήνα, όπου ξεκινά μια λαμπρή πορεία. Συνεργάζεται με εξαιρετικούς συνθέτες όπως τον Χριστόδουλο Χάληρη, τον Λίνο Κόκοτο και τον Γιώργο Σταυριανό. Καθοριστικός σταθμός στην πορεία του, ήταν η συνεργασία του με τον Γιάννη Μαρκόπουλο, η οποία ξεκίνησε το 1987. Επί σειρά ετών συμμετείχε σε αρκετές συναυλίες του μεγάλου συνθέτη στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Από τις παρέες με τους αγαπημένους του φίλους στην Κρήτη, βρέθηκε να τραγουδά στο Ηρώδειο (1988, 2004, 2005), στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών (1994), στην μουσική σκηνή «ZOOM» στην Πλάκα σε μια συνεργασία του με τον κορυφαίο ηλίκό τραγουδιστή Δημήτρη Μητροπάνο (Φεβ. 2002), και σε όλες σχεδόν τις πόλεις της Ελλάδας με τον Γιάννη Μαρκόπουλο. Έκανε όμως εμφανίσεις και στο εξωτερικό, σε μεγάλα θέατρα της Ευρώπης, στο DOMINION του Λονδίνου (1988), στο PALAIS DEBEAUX-ARTS των Βρυξελλών (Μάρτιος 1992), στο Πατιτίσιο Θέατρο στην Κύπρο (Οκτώβριος 1992). Το 2002 ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα της Παγκρητίου Ενώσεως συμμετέχοντας με τραγούδια του Μίκη Θεοδωράκη στην εορταστική επέτειο για τα 60 χρόνια από την Μάχη της Κρήτης, στο κατάμεστο από το Κρητικό στοιχείο της Αθήνας Καλλιμάρμαρο Στάδιο. Με ιδιαίτερη συγκίνηση συμμετείχε και στο αφιέρωμα στον Νίκο Ξυλιούρη, που έγινε τον Ιούλιο του 2002 στο θέατρο του Λυκαβηττού. Συνεχίζει τις εμφανίσεις του σε μουσικές σκηνές της Αθήνας,

δίνοντας παράλληλα και συναυλίες σε αρκετές πόλεις της Ελλάδας.

Η πορεία του στη δισκογραφία ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του '90 με μια συνεργασία του με τον Χριστόδουλο Χάληρη συμμετέχοντας με τρία τραγούδια στον δίσκο «Κρητών Έπος» (1991) ένα μουσικό - ηχητικό ντοκουμέντο για τα 50 χρόνια από τη μάχη της Κρήτης και συνέχισε με τη συμμετοχή του με τέσσερα τραγούδια στον δίσκο του συνθέτη Λίνου Κόκοτου «Ζωγραφιές και Χρώματα». Ο πρώτος του προσωπικός δίσκος «Ένα φεγγάρι δρόμος» κυκλοφόρησε τον Απρίλιο του 1995 για να ακολουθήσουν «Τα Μυθικά Καράβια» (1997), «Τα Τιμαλφή» (2001), «Ένα κομμάτι ουρανό» (2003), «Λαλήματα Ονειρού» (2007). Τον Ιούνιο του 2002, συμμετείχε με δύο τραγούδια στη δισκογραφική δουλειά του συνθέτη Θανάση Νικόπουλου «Τραγουδια του ερωτα και της θαλάσσης No 2».

Όπως ήζει, δεν βιάζεται για νέες δισκογραφικές δουλειές και παροτρύνει τους νέους καλλιτέχνες, τους οποίους θεωρεί αξιόλογους, να μην βιάζονται.

«Δε γίνεται να φτάσουν στην κορυφή αμέσως, χρειάζεται δρόμος. Σήμερα οι νέοι βιάζονται. Το φως της δημοσιότητας τους τυφλώνει»

Ο ίδιος παραμένει απλός και προσιτός, μιλάει με πάθος για τα τραγούδια, για την παράδοση, για την Κρήτη, τη Σμύρνη. Αγαπημένη του φράση η ρήση του Γιώργου Σεφέρη: «**σβήνοντας ένα κομμάτι από το παρελθόν είναι σαν να σβήνεις ένα αντίστοιχο κομμάτι από το μέλλον.**»

Πιστεύει στην ζωντανή παράδοση και στη δύναμή της και θεωρεί ότι η Κρήτη είναι προνομίους σε αυτό το σημείο

«Αυτό που διακρίνει την Κρητική παράδοση, είναι η ζωντανή παρουσία του πολιτισμού, που μέσα από τη μουσική και κύρια την μαντινάδα, συνεχίζει ένα καθημερινό διάλογο με τα μικρά και μεγάλα της ζωής, την γέννηση, τον θάνατο, τον έρωτα, την αγάπη...»

Ο «Δικταίος» γλεντά

Συνέχεια από τη σελίδα 1

Τέλος, να σας πω, ότι ως Δ.Σ. δεσμευόμαστε να κάνουμε ότι είναι δυνατόν για να ενώσουμε του Λασιθιώτες της Αθήνας, ότι είναι δυνατόν για να δυναμώσουμε τις σχέσεις μας με το Οροπέδιο, ότι είναι δυνατόν για να δυναμώσουμε το τόπο μας! Σ αυτή την προσπάθεια σας θέλουμε όλους δίπλα μας...»

Μετά από αυτά τα λόγια του Προέδρου άνοιξε ο χορός και όλοι μαζί, νέα και παλιά Δ.Σ., νέα και παλιά μέλη του Συλλόγου, πιάστηκαν στον κυκλικό χορό, σύμβολο ενότητας και δύναμης.

Ανάμεσα στους παρευρισκόμενους, οι οποίοι είναι όλοι εκλεκτοί φίλοι, σταχυοηγοούμε μερικά ονόματα, στα οποία θεωρούμε ότι είναι αδύνατον να μην αναφερθούμε: Ο Βουλευτής κ. Μίμης Ανδρουλάκης, ο Καθηγητής Πανεπιστημίου κ. Μιχάλης Κασσωτάκης, ο Αντιεπισγγελέας Αρείου Πάγου κ. Χρυσός, ο Χρηματιστής κ. Ζαχαρίας Πορταλάκης, ο Αντιπρόεδρος της Παγκρητίου Ενώσεως κ. Αντώνιος Δουκιαντζάκης, ο

Πρόεδρος της Κρητικής Εστίας κ. Στέλιος Παλάσσαρος, ο Εκδότης της εφημερίδας «Κρητική Ενημέρωση» κ. Βασίλειος Σχίζας, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Κρητών Αιγαίου κ. Γιάννης Περγάκης, από το πολιτικό περιοδικό Νέος Αγωνιστής ο κ. Αριστομένης Συγγελάκης κ.ά.

Ο Πρόεδρος με τον Μίμη Ανδρουλάκη, τον Λεωνίδα Κατερίνη και τον Αντιεπισγγελέα κ. Χρυσό.

Επίσης την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους οι πρώην Πρόεδροι του «Δικταίου»: Τζιράκης Σοφοκλής, Κατερίνη Λεωνίδα, Κρασσανάκης Αδαμάντιος, Σπανάκη Χρυσά, Λαδομένος Μιχάλης.

Το Δ.Σ. ευχαριστεί όλα τα μέλη και τους φίλους του «ΔΙΚΤΑΙΟΥ» για την παρουσία τους στον ετήσιο χορό του Συλλόγου.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ

της ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «Η ΔΙΚΤΗ» ΜΕ ΟΝΟΜΑ ΒΑΡΥ ΣΑΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Του Γιώργου Μακράκη

Εφημερίδα «Η ΔΙΚΤΗ», ετών 34! Την επισήμανση πως «Η ΔΙΚΤΗ» «έκρυβε πάλη την ηλικία της» μας έκανε ο πρώην Πρόεδρος του Συλλόγου, ο αγαπητός κ. Γιώργος Μπίμπας. Η «αποκάλυψη» της πραγματικής ηλικίας της Εφημερίδας, μας έδωσε την αφορμή γι' αυτό το «ΖΗΤΗΜΑ». Σύμφωνα με την ταυτότητα της «ΔΙΚΤΗΣ», το φετινό έτος είναι το 26ο από την πρώτη της κυκλοφορία. Ωστόσο, όπως προέκυψε μετά από σχετική έρευνα, «Η ΔΙΚΤΗ» είναι κατά 8 χρόνια μεγαλύτερη, καθώς το πρώτο της φύλλο κυκλοφόρησε το 1975.

Η εφημερίδα μας, λοιπόν, εκδίδεται για πρώτη φορά αμέσως μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Δύσκολες εποχές, εποχές ανάγκης της έκφρασης -της αληθινής έκφρασης- εποχές αναζήτησης, εποχές δημιουργίας. Οι Λασιθιώτες της Αθήνας αποφάσισαν: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «Η ΔΙΚΤΗ». Η εφημερίδα, ως μοναδικό μέσο ενημέρωσης των Λασιθιωτών, γίνεται αποδεκτή με ενθουσιασμό και ξεκινά το μακρύ ταξίδι της στην ενημέρωση και την πληροφόρηση των απανταχού Λασιθιωτών. Φέτος συμπληρώνει αισίως 34 χρόνια συνεχούς έκδοσής της. Στην μακρόχρονη αυτή πορεία της, ανέδειξε θέματα, ανέδειξε ανθρώπους, πρόβαλε ζητήματα, διαφώνησε, φώναξε, διεκδίκησε!

Υπάρχουν φορές που ένα όνομα είναι μοιραίο, θα έλεγε κανείς, να συνδεθεί με επιτυχίες, με μεγάλη πορεία. Ένα όνομα μπορεί να παίξει σπουδαίο ρόλο. Και αν πρόκειται για το όνομα μιας εφημερίδας, αυτό συνδέεται με την αξιοπιστία της, με τη βαρύτητά της, με την επιρροή της, με τη δύναμή της. «Η ΔΙΚΤΗ» διαθέτει αυτό το όνομα, ένα Όνομα Βαρύ σαν Ιστορία. Διαθέτει αυτή τη δύναμη, την επιρροή και την αξιοπιστία. Τα διαθέτει όλα αυτά, γιατί απλά υπηρετεί ανιδιοτελώς την αλήθεια, γιατί απλά υπηρετεί τον τόπο μας και τα συμφέροντά του, χωρίς σκοπιμότητες. Ανατρέχοντας στα αρχεία της εφημερίδας μας, βρήκα πολλά και ενδιαφέροντα. Απλά ρεπορτάζ, ντοκουμέντα, ανθρώπους που έγραψαν απόψεις, θέσεις, διαφωνίες, ανθρώπους για τους οποίους έγραψε, ένα κομμάτι ιστορίας ενός τόπου και των ανθρώπων του. Πάντα παρών, πάντα με επίκεντρο το Οροπέδιο Λασιθίου, πάντα με γνώμονα τα δίκαια αιτήματά του, την προβολή και την ανάπτυξη της ορεινής και δυσπρόσιτης επαρχίας μας. Ανάμεσα στα σπουδαία θέματα που έχει αναδείξει και υπηρετήσει διακρίνουμε την Καθιέρωση των Δικταίων Αγώνων, την Υπεράσπιση του Δικταίου Άνδρου ως τόπο γέννησης του Δία, την Καθιέρωση της Μάχης του Οροπεδίου ως τοπική εορτή, την Ανάδειξη του Ζητήματος του Φράγματος Αποσελέμη και πολλά άλλα. Στα θέματα αυτά θα επανέλθουμε σε επόμενα φύλλα με περισσότερες λεπτομέρειες.

Σήμερα, «Η ΔΙΚΤΗ» συνεχίζει την πορεία της παρά την μαζική έκδοση νέων εντύπων. Συνεχίζει παρά την μαζικότητα της είδησης, διατηρώντας το ύψος της, διατηρώντας την ποιότητα και την αξιοπιστία της, εξυπηρετώντας τους σκοπούς της και μόνο αυτούς. Μεγαλωμένη, ώριμη, υπηρετεί τον τόπο με πίστη στην αλήθεια, με αγάπη και μεράκι, με παρεμβάσεις όπου χρειάζεται, με γνώμονα πάντα το καλό του Οροπεδίου. Και είναι περισσότερο έτοιμη από ποτέ να προσθέσει μια διαφορετική πινελιά στο κομμάτι της Ενημέρωσης, είναι έτοιμη να συνδέσει και πάλι το όνομά της με σημαντικά για τον τόπο ζητήματα. Με τα δυόμισα (2500) και πλέον χιλιάδες φύλλα που εκδίδει σήμερα η εφημερίδα είναι και θα είναι παρούσα σε όλα τα σπίτια των Λασιθιωτών και όχι μόνο. Θα είναι παντού με μοναδικό σκοπό την υπεράσπιση του Οροπεδίου και όσους εργάζονται για τον ίδιο σκοπό.

zitima.blogspot.com